

DENG

SİYASAL VE KÜLTÜREL DERGİ

Evin Turizm İnşaat ve Yayıncılık
Ticaret Limited Şirketi Adına SAHİBİ
ve SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hüseyin İZGİ

Yanına hazırlayan
Dicle AMEDİ

YAZIŞMA ADRESİ

Kurtismailpaşa 5.Sok. Fırat5
Aptmanı Kat: 1 No: 2
Ofis / Diyarbakır
Tel: 0 (412) 223 89 23 / 228 05 08
Fax: 0 (412) 223 89 23
E-mail: info@demanu.com.tr
evinyayin@yahoo.com.tr

ISSN: 1302-7964

ALMANYA

Postfach: 131831, 42045
Wuppertal/ALMANYA
Faks: 00-49-202-9743594
E-mail: demanu.almanya@yahoo.de

BASKI

Diyarbakır Söz Matbaası / Diyarbakır

İçindekiler

Naverok

Merhaba

2

Parlamento ve Kürtler

■ Kemal BURKAY	3-6
■ Mesut TEK	7-10
■ İsmail BEŞİKÇİ	11-12
■ Sait AYDOĞMUŞ	13-17
■ Yılmaz ÇAMLİBEL	18-32
■ Şeyhmus ÜLEK	33-37
■ Bayram BOZYEL	38-43

Belgeler

■ PSK

1 Eylül Dünya Barış
Günü Kutlu Olsun 44-45

■ Dijayetiya Nu ya Komara Îslamiya
Îranê Derheqa Hikumet û
Zaxmetkeşên Kurdistanê 46-47

Merhaba,

22 Temmuz 2007 seçimleri geride kaldı.

Konu ile ilgili pek çok değerlendirme yapıldı, yapılıyor.

Biz Deng Dergisi olarak, Kürtlerin TBMM ile ilişkilerine bir kez daha göz atmakta yarar olduğunu düşünüyoruz.

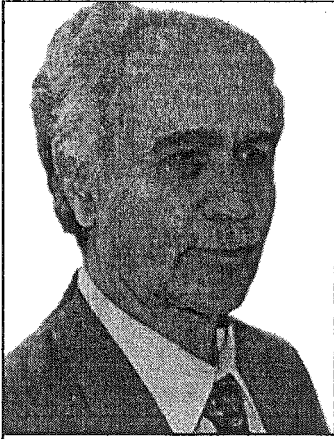
Kürtlerin, Kürdistan'ın bu günkü statüsünün mimarı olan Meclis'te çözüm arayışını nasıl değerlendirmeli ya da halkımızın özgürlük mücadelesi bakımından parlamentoya, parlamenter mücadeleye nasıl bir rol biçmeli?

TBMM'yi boykot etmek-tanımamak ya da Kürt hareketi açısından kullanmak-Kürtleri orada temsil etmek gibi farklı görüş ve yaklaşımlar geçmişte bir hayli tartışıldı. Demokratik-legal mücadele bakımından koşulların geliştiği ve önem kazandığı günümüzde bu konunun Kürt hareketi açısından bir kez daha tartışılmaya değer olduğunu düşünüyoruz.

Bu sayımızı ağırlıklı olarak bu konuya ayırdık.

İlginize sunuyoruz.

Başarı, teslimiyetçi bir çizgide yürümele değil, onurlu, bir politika izlemekle olur

Kemal BURKAY

Düzen partilerinden farklı düşünen, Kürt sorununu var sayan ve çözüm öneren bir grup Kürdün Türk Parlamentosu'na girmesiyle acaba bu sorunun çözümü bakımından fazla şey değişir mi?

1991 yılından itibaren önce HEP çatısı altında parlamentoda böylesi bir grup oluştu, sonra da DEP'te. HEP'in de DEP'in de yaşadığı serüven biliniyor. Bu örgütler, Kürt sorununu kamuoyunun gündemine sokmak, diyaloga ve barışçı bir çözüme kapıyı aralamak bakımından bile fazla bir şeyi değiştiremediler.

Bunun bir nedeni rejimin baskıcı, şoven güçlerinin gözünün ve sopasının sürekli olarak onlar üzerinde olmasıdır. Söz konusu milletvekilleri, Kürt sorununun gerçek boyutlarını ve köklü çözüm önerilerini, örneğin

Kürdistan'a özerk bir statüyü veya federal çözümü- parlamentoda ve kamuoyunda dile getirmedikleri, ortaya böylesine kapsamlı, derli toplu bir proje koymadıkları halde, yine de parlamento ve bir bütün olarak sistem onları içine sindiremedi. Özellikle DEP'lilerin başına gelenler malum. Daha TBMM toplantısının ilk gününde, yemin töreni sırasında, bir bayan parlamenterin kullandığı ulusal renkleri yansıtan saç bağı ve bir-ikisinin yemin ederken Kürtçe olarak "Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği!" sözü gibi, son derece masum, insani, çağdaş bir söz yüzünden, linç edilmeseler bile, dokunulmazlıkları kaldırılıp apar topar cezaevine gönderildiler ve bu nerdeyse on yıllarına mal oldu!

Türkiye böyle bir ülke ve burada parlamentoda bile, halkın temsilcilerinin bile, görüşlerini, duygularını özgürce dile getirmeleri kolay değil.. Bu parlamentoda daha işe başlarken yapılan -ırkçılıkla, milliyetçilikle, şovenizme örülü- yemin bile küçültücüdür. Sadece Kürtler için değil, Türk olmayan her kes bakımından. Hatta Türk sosyalistleri ve demokratları bakımından da.

Buna bakarak, Türk parlamentosuna girmenin bir yararı olmadığını savunanlar ve orayı boykot etmeyi önerenler vardır.

Bizce bu bakış açısı yanlıştır. Tüm bu güçlüklerle rağmen, eğer o parlamentoya girmekte emekçilerin ve Kürt halkının yararı varsa böyle bir yemini de, o platformdaki mücadelenin başka güçlüklerini de göze almak gerekir. Bu da, mücadelenin bir parçasıdır. Eğer sistemin karşıtları, ezilenler, baskı görenler, bu engel ve güçlüklerden yılıp legal mücadele alanını boşaltsalar, parlamentoyu boykot etseler, bundan en fazla memnun olacak olan sistemin kendisidir. Zaten, sistemin sahiple-

Kürtlerin istemleri ile yetinmemek, aynı zamanda emekçilerin, kadınların, Alevilerin, Hristiyan azınlıkların, baskı gören ve ayrımcılığa uğrayan öteki toplumsal kesimlerin hak ve istemlerini savunmalıydılar. Böylece geniş kitlelere güven verir, onların desteğini kazanır ve rejimin saldırılarını göğüsleyebilirlerdi.

ri, legal mücadele alanını tüm olarak emekçilere, ezilenlere, baskı görenlere yasaklamadıkları zaman da bu tür engel ve tuzaklarla onları durdurmaya, yıldırmaaya çalışırlar.

Diğer yandan, söz konusu partilerin (HEP-DEP) ve onların parlamentodaki milletvekillerinin başarısızlığı yalnızca sistemin engel ve güçlükleriyle açıklanamaz. Bu işin kolayına kaçmak olur. Eğer bu partiler ve söz konusu parlamento grupları politik bakımdan yeterince birikimli, donanımlı, usta olsalardı, çok şey değişirdi.

Örneğin DEP'li milletvekilleri daha ilk günden gösteriş türünden söz ve eylemleriyle kendi elleriyle tuzağa düştüler. Bir sarı-kırmızı-yeşil saç bağının bile şovenleri ayağa kaldıracak belli değil miydi? Ya Kürt-Türk kardeşliğine dair Kürtçe sloganın?. Bunlara gerek var mıydı?

Bence yoktu. Geniş ufuklu, sabırlı, usta politikacılar, belki taraftar kitlenin duygularına seslenen, hoşla giden bu tür kolaycılıklara sapacaklarına, etmek zorunda oldukları o tatsız yemini edip, daha ilk adımda tökezlemeden, uzun parlamento dönemini değerlendirmeye çalışmalı, orada yapacakları öneriler ve verecekleri mücadele ile kamuoyu oluşturmaya, hem Kürt hem de ilerici Türk kamuoyunun desteğini kazanmaya çalışmalıydılar.

Orada yalnızca Kürtlerin istemleri ile yetinmemek, aynı zamanda emekçilerin,

kadınların, Alevilerin, Hristiyan azınlıkların, baskı gören ve ayrımcılığa uğrayan öteki toplumsal kesimlerin hak ve istemlerini savunmalıydılar. Böylece geniş kitlere güven verir, onların desteğini kazanır ve rejimin saldırılarını göğüsleyebilirdi.

Ne yazık ki DEP'liler bunu yapamadılar; kendi acemilikleri, "çocukluk hastalıklarıyla" daha ilk günden tuzağa düştüler. Bir süre parlamentoda bir şey yapmadan, üretmeden ve sokağa özgü bir "oturma grevi"nden sonra, dertop edilip cezaevine gönderildiler... Bu deneyim başarısızlıkla sonuçlandı.

İşin daha da acısı, bu milletvekilleri, 8-10 yıl kadar cezaevinde yatıp gençliklerinin önemli bir dönemini orada bırakıp çıktuktan sonra da, sözde barış ve diyalog adına, Öcalan gibi rejime teslim olmuş birinin dümen suyuna takıldılar –veya ondan kurtulamadılar- bir uçtan diğer uca savruldular.

Şimdi de Türk meclisinde DTP var. Daha önceki yazılarımda da belirttim, DTP'nin baraj engelini aşmak için seçimlere bağımsız adaylarla girmesini haklı buluyorum. Aday belirleme işindeki garipliklere, adeta bilerek yapılan tersliklere, Aysel Tuğluk'un, Kemalizmi göklere çıkaran ve rejimin ağzıyla Kürt ulusal hareketini "ayrılıkçı" diye adlandıran, hatta Güney'e yönelik bir askeri işgali bile "kucaklaşma" olarak niteleyen utanç verici yazılarına rağmen, Kürt halkının –başka seçenek olmadığı için- DTP'ye epeyce oy vermesini ve DTP'nin parlamentoda grup kurmasını olumlu buluyorum.

DTP'nin bundan sonra izleyeceği politikalarda, her şeye rağmen önyargılı değilim. Başarılı olmalarını diliyorum. Ama bu başarı, teslimiyetçi bir çizgide yürümekle değil, onurlu, başı dik bir politika izlemekle, Kürt halkının ve baskı gören, haksızlığa uğrayan toplumun geniş ke-

simlerinin istemlerini kararlıca savunmakla mümkündür.

Kendi payıma, DTP'lilerden beklediğim, yukarda da değindiğim gibi, gösterişçi, sivri çıkışlar yapmak değildir. Ama, böylesi bir parlamentoda bile demokrasi ve değişim çabalarına katkı sunmak, emekçilerin, Kürt halkının ve tüm baskı görenlerin sesi olmak için yapılabilecek çok şey var.

DTP'lilerin kendilerini Apo'nun derin devlet patentli "görüşme notları"na, sağlık sorunlarına endekstemeleri ise talih-sizlik olur. Eğer böyle bir duruma düşerlerse bağımsız bir politika üretmez, işe yarar bir şey yapamazlar ve bu kez de parlamento maceraları bir düş kırıklığıyla son bulur.

Bilinenleri uzun uzun tekrara gerek yok. Rejim, düzen partileri içinde ehlileş-tirdiği, kendisine entegre ettiği işbirlikçi Kürtler dışında, farklı seslerin parlamento-yansımaları önlemek için bin bir engelle, tuzağa başvuruyor. Bu yetmeyince baskı yöntemlerini harekete geçiriyor. DTP'yi de, bu kesimin verdiği tüm ılımlı mesajlara rağmen parlamentoda görmekten rahatsız. Onu daha da teslim almak, içini boşaltmak, herhangi bir düzen partisinden farksız hale getirmek istiyor.

Günlerdir sistemin politikacılarının, medyasının gözü DTP'lilerin üzerinde. "PKK'ya terörist diyecekler mi?" diye soruyorlar. Bunu kendilerinin meşrulaşması için bir ön koşul gibi ileri sürenler var.. Ahmet Türk'ün başlangıçta anadilini Kürtçe diye yazdırması gürültülere yol açtı. Öyle olunca Türk geri adım attı. Bir insanı, hem de parlamenterini, bir parti başkanını bile anadilini inkar zorunda bırakan şu "demokrasiye", şu sisteme bakın! Bu, insanı aşağılamak değil mi? Böyle bir muamele iğrendirici değil mi?

Evet, buna katlanmak zor. DTP'liler daha sonra da, muhtemelen bundan çok daha ağır durumlarla karşılaşacaklar.

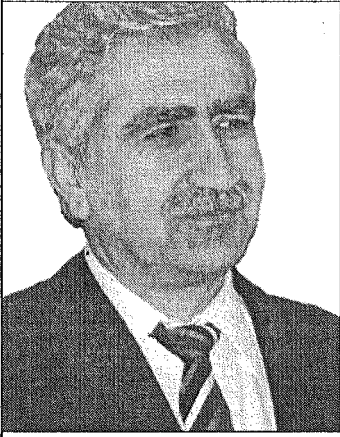
Parlamento çatısı altında bile onların kişiliklerini zedelemek için keyfi davranışın, zorbalığın binbir çeşidini sergileyecekler. Böyle bir ortamda parlamenter görevlerini yerine getirmek kolay değil. Ama imkansız da değil. Sabır ve tutarlılık gerekiyor.

Bizce, nasıl şov ve gösteriş türü davranışlar yanlışsa, taviz vermek de bir çözüm değil. Geri adımın sonu yok. Şoven güç-

leri tümüyle yatıştırmak için onlar gibi olmak gerekir. O zaman da DTP'nin, temsil ettiği kitle bakımından hiçbir özelliği kalmaz. Hele hele Kürt halkının temel istemlerini yok saymak, bu konuda rejimin ağızıyla konuşmak bir yarar getirmeyeceği gibi, Kürt halkına en büyük kötülük olur.

DTP'liler başları dik olmalılar. Onların özgürlük, demokrasi yönündeki her çabalarına destek verimiz.

Türkiye'nin siyasal rejimi çok renkli ve sesli yapıyı yansıtmıyor

Mesud TEK

Kürt siyasetinin önemli tartışma maddelerinden biri parlamento, parlamenter mücadele, parlamento içi ve dışındaki mücadele arasındaki ilişkisi konusudur.

Hiç kuşku yok ki Demokratik Toplum Partisi'nin (DTP) 22 Temmuz 2007 seçimlerine bağımsız adaylarla katılıp, gurup oluşturmaya yetecek kadar milletvekili kazanması, konuya ilişkin tartışmaları daha yakıcı hale getiriyor.

Marks'ın parlamentolar için yaptığı "Ahias'ın ahırları" belirlemesi özünde geçerliliğini koruduğunu ama o günden bugüne, parlamentoların önemi ve toplumsal mücadele üzerindeki etkisinde köklü değişiklik yaşandığını düşünüyorum.

Parlamentonun genel kabul gören bir izahını yap-

mak istersek, söyleyeceğimiz ilk şey bir siyasi üst yapı kurumu olduğudur. Doğal olarak parlamento da diğer tüm üst yapı kurumları gibi üzerinde yükseldiği alt yapı tarafından belirlenir; alt yapının gelişimini olumlu veya olumsuz yönde etkiler.

Parlamento, kuvvetler ayrılığı ilkesine inanıp hayata geçiren ülkelerde bir yasama organıdır. Demokrasinin, demokratik yaşamının önemli ve ayrılmaz bir parçasıdır, seçmenlerin oylarıyla belirlenir. Bir başka deyişle temsili organdır.

En yüksek yasama organı olmasına karşın parlamentolar sorumsuz kurumlar değildir. Onların da sorumlu oldukları kurumlar vardır. Bu kurumların yapısı, işlevi ve yetkisi ülkelerin tarihine, ekonomik, sosyal ve siyasi yapısına göre değişiklik arzederler. Bazı ülkelerde anayasa mahkemesi veya yüksek mahkemedir, bazılarında senatodur. Bazen de İran'da olduğu gibi, Ayetullahlardan oluşan Şura-yi Negehban (Muhafızlar Komitesi) ve onun da üzerinde olan "Veli", yani dini liderdir..

Bazı ülkelerde, örneğin Almanya, İsviçre, Irak gibi ülkelerde merkezi parlamentonun yanısıra yerel meclisler de vardır. Yerel ve merkezi parlamentoların görev ve yetkileri, aralarındaki ilişkiler, ilgili ülkelerin siyasi ve sosyal yapısı tarafından belirlenir.

Parlamentoya ilişkin bu ve benzeri genel belirlemelerle daha fazla uzatmanın gereği yok.

Kanımca, herhangi bir parlamentoya asıl rengini veren o ülkenin sosyal ve siyasi durumudur. Parlamentoların niteliği ve işlevi, ülkelerin ekonomik, kültürel ve toplumsal gelişmişlik düzeyi tarafından belirlenir. Buna en iyi örnek Türk parla-

Türkiye'de değişik ulusların, dini ve etnik azınlıkların yaşadığı bir ülke. Ama Türkiye'nin siyasi rejimi bu çok renkli ve sesli yapıyı yansıtmıyor. Aksine, ulusal ve dini azınlıkları baskı altında tutan, onların asimile edilmesini amaçlayan bir politika uygulanıyor. Kurulduğu yıllardan itibaren TBMM de bu insanlık dışı politikanın emrinde. Bu nedenle de TBMM sömürgeci sistemin temel dayanaklarından birisini oluşturuyor.

mentosu (TBMM) dur.

Türkiye'de değişik ulusların, dini ve etnik azınlıkların yaşadığı bir ülke. Ama Türkiye'nin siyasi rejimi bu çok renkli ve sesli yapıyı yansıtmıyor. Aksine, ulusal ve dini azınlıkları baskı altında tutan, onların asimile edilmesini amaçlayan bir politika uygulanıyor. Kurulduğu yıllardan itibaren TBMM de bu insanlık dışı politikanın emrinde. Bu nedenle de TBMM sömürgeci sistemin temel dayanaklarından birisini oluşturuyor.

Zamanla TBMM'nin yapısında bazı olumlu ve olumsuz değişimler oldu. Ama değişimlerin hiç biri, TBMM'nin niteliğinde köklü değişikliklere yol açmadı. O, her zaman sömürgeci sistemi meşru kılan, sistemin devamını amaçlayan kanunları çıkartan bir kurum olarak kaldı; bugün de öyledir..

TBMM'nin en önemli özelliklerinden birisi de tam anlamıyla sivil bir meclis ol(a)maması, askerin vesayetini sürekli olarak hissetmesidir. TBMM tarihinin hiç bir döneminde askerlere karşı direnmedi. 12 Mart Muhtırası ile işlevini sıkıyönetim komutanlarına devretti. 12 Eylül'de tası-tarağı topladı; kapısına kilit vurdu. 27 Nisan e-muhtıraya karşı ise onurlu bir duruş sergilemedi.

Kürtler için TBMM'nin anlamı, baskı,

zorbalık ve sürgün demektir. TBMM, bizim için zulüm ve gözyaşı anlamına gelen İstiklal Mahkemeleri Kanunu, Mecburi İskan Yasası, Tunceli Kanunu ve benzerlerini çıkartmıştır. Dersim'i bir çıban başı" olarak değerlendiren, çıkartılıp atılması gerektiğini söyleyen ve bu amaçla Dersim'e karşı askeri seferler başlatılmasına karar veren mercii de TBMM 'dir.

TBMM'nin bu ve benzeri binlerce marifetinden bahsetmek mümkün. Kuzey Kürdistan'ı dünyadan kopartmayı, uluslararası kamuoyunun bölgedeki gelişmelerden haberdar olmasını engellemeyi amaçlayan, güvenlik güçlerini astığı astık, kestiği kestik birer yeniçeri haline getiren Olağanüstü Hal Yasası da TBMM'nin marifetleri arasında bulunuyor. TBMM'nin, son kirli savaşdaki rolünü, Kuzey Kürdistan'da hemen hergün yaşanan insanlık suçu karşısındaki suskunluğunu anlatmaya, bilmem gerek var mı?

Şu sorular akla gelebilir. Kürtlerin böylesi bir mecliste ne işi olabilir? Kürtlerin sömürgeci sistemin temel kurumlarından birisi olan TBMM'de yer alması, bu sistemi meşrulaştırmaz mı?

Her seçim döneminde bu ve benzeri sorular Kürt siyasetinin gündemi işgal ediyor, tartışmalara neden oluyor.

Yurtsever saflarında parlamenter mücadeleyi gereksiz gören, seçimlerin boykot edilmesini savunan görüşlerin de var olduğu biliniyor. Uygun şartlarda başvurulması ve Kürt seçmenlerinin büyük bir bölümünün katılması halinde, seçimlerin boykot edilmesi etkili bir tavır olabilir, şayet boykot öteki adımlarla, örneğin alternatif yapılar, temsili kurumlar oluşturulmakla desteklenirse.. Aksi durumda, yani iyi anlatılmadan ve alternatifi yaratılmadan yapılacak boykot, fayda getirmez.

Zaten, egemenlerin, Kürt yurtseverlerini, sosyalistleri TBMM'de görmekten

haz duyduğunu söylemek mümkün değil. Onlar sözkonusu kesimlerin meclise girmesini engellemek amacıyla her türlü yola baş vuruyorlar. Dünyada bir eşi bulunmayan seçim barajı bu nedenledir. Seçimlerde devlet olanaklarının seferber edilmesi, ağalık, şeyhlik ve aşiret gibi çağdışı kurumların desteklenmesi, Kürt yurtseverleri ve sosyalistlerin meclise girmesini engellemeye yöneliktir.

Unutmamak gerekir ki ulusal kurtuluş ve özgürlük mücadelesi bir tek alanla, örneğin askeri alanla sınırlı değildir. Özgürlük mücadelesi hayatın her alanında verilir. Parlamento alanı da bunlardan biridir. Daha açık ifade etmek gerekirse, Kürtler kolaycılığa kaçmamalı, parlamenter mücadele ve gereklerini de dert edinmelidirler.

Çağımızın yükselen değerlerinden biri de katılımcı demokrasidir. Katılımcı demokrasi, toplumsal ve sınıfsal gurupların hayatın her alanına ilişkin kararlarda söz sahibi olmalarını gerektirir. Bu açıdan bakıldığında, parlamento ve parlamenter mücadelenin önemi daha bir açığa çıkar diye düşünüyorum.

Buna bir de hemen hemen her iki seçimden birinin oyunu alarak güven tazeleyen AKP hükümetinin, yeni dönemde AB sürecine asılacağını da eklemek gerekir. Bu, önümüzdeki süreçte, TBMM'nin değişmez gündem maddelerinden birinin de AB'ye üyelik süreci olacak demektir. AB'ye üyelik sürecinin demokrasi, değişim ve Kürt sorunu konusundaki önemi ise biliniyor.

Ayrıca seçim dönemleri siyasetin ısındığı, halkın siyasete daha fazla ilgi duyduğu dönemlerdir. Seçim süreci halkı bilinçlendirip örgütlenmesi için daha uygun ortam sunuyor. Kürdistanlı yurtsever ve demokrat güçlerin bu uygun ortamdan yararlanmamasının hiç bir makul gerekçesi olamaz.

Bu ve benzeri nedenlerden dolayı bu

günkü şartlarda parlamenter mücadele önemli ve de gereklidir diye düşünüyorum.

Ama unutmamalıyız ki, parlamenter mücadele tek başına Kürt sorununu çözmez, çözemez.. Kürtler açısından parlamento içi mücadele, ancak dışardan gelecek güçlü bir destekle gerçek işlevini görür. Bu, diğer köklü toplumsal sorunlar için de geçerlidir.

TBMM'deki DTP grubundan Rustemê Zal olmasını beklememek lazım. Çünkü DTP Meclis Gurubu'nun önündeki engeller sadece öteki düzen partileri değil. Onları aynı zamanda, solcuların, Kürt yurtseverlerinin meclisteki faaliyetlerini engellemeye yönelik Meclis İç Tü-

zümü ve benzeri engeller de bekliyor.

Doğrusu olan, DTP Meclis Gurubu'nun kendine oynayamayacağı ve aslında oynamaması gereken roller biçmemesi, Kürtlerin de büyük beklentiler içine girmemesidir. DTP Meclis Gurubu'nun temel görevi, TBMM'de Kürtlerin ulusal, demokratik taleplerinin dile getirilmesi olmalıdır.

DTP Meclis Grubu, bu görevi yerine getirmesi, Kemalistlere payanda olma dayatmasına karşı direnmesi, ayırım gözetmeden parlamento dışındaki Kürt muhalefetiyle ilişki kurması halinde, tüm Kürtlerin desteğini alacağından emin olmalıdır.

Kürtlerin yerel yönetimlere daha büyük bir ağırlık vermeleri gerekir

İsmail BEŞİKÇİ

Kürtlerin yerel yönetimlere daha büyük bir ağırlık vermeleri gerekir

Kürtlerin yerel yönetimlerde güç olmaları, güç biriktirmeleri önemlidir kanısındayım.

Örneğin, belediyelerde güç kaybeden Kürtlerin, Ankara'da, TBMM'de ciddi bir ağırlığı olmaz. Yerel yönetimlerde, örneğin belediyelerde, kadınlarla, çocuklarla, çevreyle, yerinden edilmelerle, iş hayatıyla ilgili sivil toplum örgütlerinde güç sahibi olan Kürtlerin, Ankara'da güçlü olacakları da açıktır.

TBMM, elbette, sorunların konuşulacağı, tartışılacağı, politikanın saptanacağı önemli bir alandır. Ama Kürt bölgelerinde, yerel yönetimlerde, ciddi bir ağırlığınız yoksa TBMM de varlık olamazsınız. Kürtlerin

yerel yönetimlere daha büyük bir ağırlık vermele-ri gerekir kanısındayım.

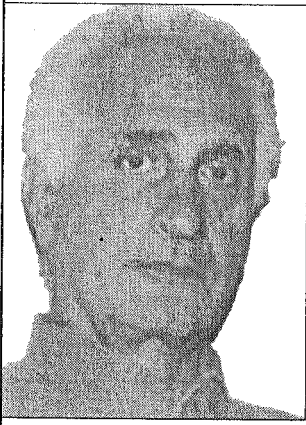
22 Temmuz 2007 seçimlerinde, Demokratik Toplum Partisi' nin önemli miktarlarda oy kaybettiği gözlenmektedir. Oy kaybının sürmesi olumsuz bir durumdur. Halbuki Kürtler, Diyarbakır, Batman, Van, Hakkari, Ağrı, Bitlis, Muş, Şırnak, Bingöl Yüksekova, Nusaybin, Kızıltepe, Malazgirt, Doğubeyazıt, Tatvan gibi şehirlerde, yerel yönetimlerde, belediye-lerde, ağırlıklarını, konumlarını koruyabilmelidir... Öte yandan, Kürtlerin örneğinin DTP'nin Türk sol örgütleriyle, siyasal partileriyle kurduğu ittifak başarılı bir sonuç ortaya koyamamaktadır Bir ittifakta bir artı bir iki etmemektedir, böyle bir sonuç ortaya çıkmamaktadır. Kürtlerin örneğinin DTP'nin, öbür Kürt

Kürtlerin örneğinin DTP'nin Türk sol örgütleriyle, siyasal partileriyle kurduğu ittifak başarılı bir sonuç ortaya koyamamaktadır Bir ittifakta bir artı bir iki etmemektedir, böyle bir sonuç ortaya çıkmamaktadır. Kürtlerin örneğinin DTP'nin, öbür Kürt siyasal partileriyle kuracağı ittifak ise bir sinerji yaratır. Bu durumda bir artı bir ikinin üzerinde bir güç yaratır, ikibuçuğa, üçe ulaşmak mümkün olabilir. DTP'nin ve öbür Kürt siyasal partilerinin, Kürt örgütlerinin bu durumu düşünmelerinde büyük yarar vardır.

siyasal partileriyle kuracağı ittifak ise bir sinerji yaratır. Bu durumda bir artı bir ikinin üzerinde bir güç yaratır, ikibuçuğa, üçe ulaşmak mümkün olabilir. DTP'nin ve öbür Kürt siyasal partilerinin, Kürt örgütlerinin bu durumu düşünmelerinde büyük yarar vardır.

23 Ağustos 2007

Kürt Ulusal Hareketinin Mücadelesinde Türk Parlementosu'nun Anlamı ve İşlevi Üzerine

Sait AYDOĞMUŞ

Türk Parlamento (TBMM), Cumhuriyet'in kurulmasıyla beraber, Kürt halkının sürekli olarak maruz kaldığı, hukuk ve insanlık dışı uygulamaları yani katliamları, tedip ve tenkilleri, sürgünleri, toplu göçertmeleri, dil ve kültür yasaklamalarını vb. baskı ve zulümleri sistemli olarak Türk Ordusu'nun talepleri doğrultusunda aynen yasalaştırıp sömürgeci-militarist, ilhakçı ve sayet rejimine meşruiyet sağlayan temel bir araçtır. Anılan niteliğiyle bu araç, Türk siyasal egemenlik sisteminin, diğer dünya halkları ve özellikle Kürtler tarafından yanlış algılamasına ve dolayısıyla çarpık politik anlayışlara da kaynaklık etmiştir, etmektedir. Dolayısıyla Kürtler, neredeyse yüzyıldır kendilerini yanılıcı, oyalayıcı, beyhude ve hatta trajik parlamento pratikle-

riyle böylesi bir mecliste ne yapıp yapamayacaklarını tartışmak yerine, bu sistemle ilgili algılarını ve dolayısıyla politikalarını doğrultacak tartışmalara yönelmelidirler. Tıpkı 1970'li ve 80'li yıllarda yaptıkları gibi... Örneğin: Kürtler kimdir? Kürdistan nedir? Türkler Kürdistan'da nedirler ve ne aramaktadırlar? Bu bağlamda Kürtlerle Türklerin ekonomik ve politik ilişkileri nasıl tarif edilip kavramlaştırılmalı ve programlaştırılmalıdır?

Kuzey Kürtleri, 1970'li ve 80'li yıllarda bu ve benzeri sorulara yöneldiler; bu soruları ağırlıklı doğru temelde ele aldılar ve yarım asır sonra politik olarak adeta yeniden dirildiler. O dönemde Kuzey'deki Kürt politik örgütlerinin ve şahsiyetlerinin ezici çoğunluğunun konuyla ilgili görüşleri, dünyadaki benzer halkların ilişkilerinin tarif, kavram ve programlarıyla benzeşiyor; politik çözüm önerileri ve tutumları da buna uygun düşüyordu. Tıpkı İrlandalılar, Filistinliler vb. gibi... Biz Kürttük ve Ülkemiz Kürdistan'dı. Tarihi süreç içinde bölünmüş olan ülkemiz Kürdistan'ın Kuzey parçasında Türkler, sömürgeci, işgalci ve ilhakçıydılar. Halkımız, kendi toprakları üzerinde kendi kaderini hukuksal, yönetsel ve siyasal açıdan kendi özgür iradesiyle belirlemeli, başta Türk halkı olmak üzere diğer dünya halklarıyla tam hak eşitliği teme-

Kürtler, neredeyse yüzyıldır kendilerini yalnıltıcı, oyalayıcı, beyhude ve hatta trajik parlamento pratikleriyle böylesi bir mecliste ne yapıp yapamayacaklarını tartışmak yerine, bu sistemle ilgili algılarını ve dolayısıyla politikalarını doğrultacak tartışmalara yönelmelidirler. Tıpkı 1970'li ve 80'li yıllarda yaptıkları gibi... Örneğin: Kürtler kimdir? Kürdistan nedir? Türkler Kürdistan'da nedirler ve ne aramaktadırlar? Bu bağlamda Kürtlerle Türklerin ekonomik ve politik ilişkileri nasıl tarif edilip kavramlaştırılmalı ve programlaştırılmalıdır?

linde ilişkiler kurmalı, bu doğrultuda bazı asgari yasal statüler kazanılmadıkça, sömürgeci-militarist, ilhakçı Türk siyasal egemenlik sistemi ve bu sistemin temel bir aracı olan TBMM reddedilmeli ve bunlara karşı, dünyadaki diğer emsaller gibi mücadele edilmeliydi.

1970'li Yılların Kuzey Kürt hareketi, tüm politik birikimsizliğine ve tecrübesizliğine rağmen, vatan, millet, devlet ve iktidar eksenli politik bir projeyle Kürt halkını, ulusal bir hareket olarak, adeta yeniden diriltti. Gariptir ki, bu yeniden dirilişin gerek temel programatik kavramları gerekse de mücadele yöntemleri konusunda en katı ve dogmatik olanı PKK idi. PKK'ye göre bağımsızlığı, illegiteyi, silahlı mücadeleyi savunup ottonomiye, federasyonu, legaliteyi ve parlamenter mücadeleyi reddetmeyen "hain" idi. PKK, bu katı ve dogmatik politik programını hayata uyguladı ve yeniden dirilişte belirleyici bir rol oynadı; bu role uygun örgütsel politik bir konuma da kavuştu. 1980'li ve 90'lı yıllarda Kürtler ve dünya kamuoyu nezdinde PKK, ulusal kurtuluş mücadelesinin biricik örgütsel ve politik temsilcisiydi. Bu nedenle

2000'li yıllara gelindiğinde, 1970'li yıllarda Kuzey Kürdistan'da halkımızın ulusal dirilişinde önemli politik roller üstlenerek etkinlikler oluşturan Kuzeyli diğer örgütler ya tasfiye olmuş ya da marjinalleşmişlerdi.

Asrımızın başında Kuzey'de politik ve örgütsel sürecin genel durumu ve görünüşü buydu. Ancak bu durum ve görünüşlü süreç içinde daha doksanlı yılların başında başlayıp günümüzün politik sürecine damgasını vuran bir başka politik süreç boy vermişti ve içten içe geliyor, geliştiriliyordu. Bu politik sürecin özü, bir önceki dönemde Kürt ulusal hareketi olarak **"bizi biz eden"** vatan, millet, devlet ve iktidar kavramlarını **"defter"** den silerek Türkiyelileşme ve zaman içinde de Türkleşmeyi öngören bir entegrasyon projesi olmasıydı. Ve Apo'nun PKK'si, mimarı TC olan bu talihsiz projenin uygulanmasında, Kürt partneri olarak şevk ve gayretle tam bir işbirlikçi rol üstlenmiş durumdadır.

Kürt ulusal hareketinin geleceği açısından çok ince ve tehlikeli olan bu projenin, **"sopa ve havuç"** misali bir ucu savaş ise diğer ucu da parlamento daha doğrusu parlamenter mücadeledir. TC, bu iki ucu kapsayan her türlü politik araç ve manevralarla ulusal politik öz itibarıyla içini tamamen boşalttığı PKK'yi, örgütsel olarak Kürt'lerin **"biricik temsilcisi"** olarak tutmaya çalışmakta; Kürtler arasında ve dünya kamuoyunda geçmiş yıllardaki mücadelesi ve rolü nedeniyle oluşan algıyı muhafaza etmeye çalışmaktadır. Açıktır ki, özellikle Kuzeyli Kürtler nezdinde, Apo'nun PKK'sinin **"biricik temsilci"** olarak kabul edilip görünmesinde, algılanmasında hiçbir ulusal amaç ve talebi olmadan sürdürülen **"savaş"**ın halen önemli bir rolü bulunmaktadır. Ama bu yazının konusu parlamento ve parlamenter mücadele olduğuna göre asıl bunun üzerinde durmak gerekir.

Politik Mücadelede Amaç ve Araçların Uyumluluğunun Önemi ve Bu Bakımdan Kürtlerin Parlamenter Mücadele Deneyimleri

Yaşam felsefesinin diyalektiğinde ve yaşamın kendisinde belli amaçlar için belli araçlar harekete geçer veya geçirilir. Bu sonuncusu, yani araçların seçimi, özellikle insanların belli bir bilinç ve irade ile yönettiği süreçlerde sözkonusudur. Teorik olarak araçların amaçlara tabi olması gerektiği savunulur. Çoğunlukla amaçlar araçları karakterize eder ve dönüştürür ve yaşam böylece ilerler... **"Çoğunlukla"** dememin nedeni, bazen tersinin de olabilesindendir. Araçlar amaçlara uygun seçilmemiş, yahut şu veya bu nedenle ona uygun kullanılmamışsa; araç amacı karakterize edip ona dönüşebilir. Örneğin, belli bir anda ve koşullarda aç çocuklarına ekmek sağlamak gibi masum bir amaç için çalmayı **"araç"** edinen birisi, zaman içinde profesyonel bir hırsıza dönüşebilir. Örgütüne para kazandırmak için kaçakçılık ve soygun gibi yasadışı eylemleri sürekli olarak yapanlar, bazen şahıslar olarak, bazen gurupça bazen de örgütçe mafyalaşabilirler. Nitekim **"mafia"** kavramının, Sicilya'daki bir politik örgütün böylesi bir süreç sonucunda bir organize suç örgütüne dönüşmesi, yani aracın amaç haline gelmesiyle ortaya çıktığını biliyoruz. Apo'nun **"Arkadaşım Pilot'un ve eşim Kesire'nin MİT'çi olduklarını biliyordum, ben bu yolla MİT'i ve TC'yi kendi amaçlarım için kullandım."** diye başlayıp süregelen yönteminde, kendisini samimi farz etmek bile, sonuçta kimin kimi kullandığını, aracın nasıl amaca dönüştüğünü biliyor, görüyor ve yaşıyoruz.

Tüm bunlar başarı için politikanın amacı ile araçlarının belli bir politik duyarlılık, gerçekçilik, reellik ve etik içinde sürekli bir biçimde uyumunun dikkatle

gözetilmesi, aralarındaki hassas dengele-
rin kurulması ve sürdürülmesi gerektiği-
ni, pragmatizmi siyasetin bir prensibi ha-
line getirmekten kaçınmamızı gösteriyor.

Biz Kürtlerin amacı, kendi ülkemizde
kendi kaderimizi hukuksal, yönetsel ve
siyasal açıdan kendi özgür idaremizle be-
lirlemek ve böylece dünya halklarıyla
tam hak eşitliği temelinde ilişkiler kurup
geliştirmektir. Türk Parlamento'su'nun
yukarıda belirtilen nitelikleri ve işlevleri
göz önünde bulundu-
rulduğunda, belli ko-
şullar sağlanmadan
böylesi bir "aracı" biz
Kürtlerin yukarıda be-
lirtilen amacı için kul-
lanmak, kullanmaya
kalkmak akıl kârı ol-
masa gerektir. Bu an-
layış ve uygulamala-
rıyla Türk Parlamento-
su'nu amaçları için
araç olarak kullanma-
ya kalkışanların akıbeti,
Apó ve Türk enteg-
rasyoncular tarafın-
dan yüceltilen Mustafa
Kemal'in 1924 Ana-
yasası ile I. Meclis'ine
garnitür olan Diyar-
Ağa ve gibilerinin ta-
rihsel rollerinden ve
akıbetilerinden çok

farklı olmayacaktır. Bir milletin politik
hareketi, kendi varlığını inkâr ve reddet-
mekle kalmayıp her alanda/konuda ilhak-
çı da davranarak, bu anlamda hergün ya-
salar çıkaran ve üstelik Ordu'nun vesa-
yeti altındaki bir parlamentoya, aınan
niteliğini ve rolünü kabul üzerine yemin
edip girerek kendi amacına hizmet ede-
mez, etmemiştir.

İsrail'de Filistinlilerin varlığı reddedi-
lmemekte, Filistinliler kendi kimlikleriyle

parlementer olabilmektedirler. İrlandalı-
lar da öyleydi. Ancak hareket olarak Fi-
listinlilerin aklına İsrail Parlamento'sun-
da yer almak, onu kurtuluşları yolunda bir
araç olarak kullanmak gelmemiştir, gel-
memektedir. İrlandalılar için de öyledir.
İrlandalıların seçildikten sonra Kraliçe'ye
sadakat yeminini etmeyi reddederek, po-
litik kavramlarını ezoplaştıırıp, politik he-
deflerini yamultmadan, seçim bölgelerin-
deki bürolarında, meşruiyete dayalı açık

***Kürtler, en azından
varlıkları ve dolayısıyla
yasal meşruiyetleri res-
men kabul edilmeden,
parlamento gibi temel
inkarcı, redci ve ilhakçı
bir kurumda "kaçak" si-
yaset yapmamalıdır. Ta-
rihsel pratik göster-
miştir ki, bu onları yon-
tar, ehlileştirir; hatta
onursuzlaştırır; hele de
günümüzde onları uy-
gulanmakta olan enteg-
rasyon projesinin basit
bir aracı haline getirir.***

mücadeleleri ile ama-
clarını gerçekleştirmeye
devam ettiklerini bili-
yoruz. Gerçek anlamda
aracın amaca tabiliği
diğer bir ifade ile ama-
cın aracı karakterize et-
mesi işte budur.

Uzaklara gitmeye ge-
rek yok, Irak ve İran'ın
işgalindeki Kürdistan
parçalarında konumuz
bakımından ilginç pra-
tikler var. Bilindiği po-
litik olarak statüsüz ol-
makla beraber, Irak'ta
ve İran'da başından be-
ri Kürtlerin varlığı in-
kâr edilmemekte, dille-
ri ve kültürleri yasak-
lanmamakta, medrese-
leri kapatılmamakta,
kimi kültürel kurumlara

rı serbestçe faaliyet göstermektedir.
İran'da da Irak'ta da çoğumuzun dinle-
diği/izlediği Kürtçe yayın yapan radyolar,
televizyonlar olmuştur, vardır. Oralarda
parlamentoda Kürt kimliği ile parlamen-
ter hatta bakan olmak mümkündür ve
mümkündür. Ama bu iki parçada da -
özellikle Irak'ta- Kürt politik hareketi,
parlamentar mücadeleye pek itibar etme-
miş; başta silahlı mücadele olmak üzere,
diğer mücadele biçimleriyle güçlenip ta-

raf olmaya çalışmış ve bu yolla müzakere masalarına gidip politik statü kazanmaya çalışmışlardır. İran'da Humeyni rejimi ile müzakereler sürerken 1979 seçimlerinde bir gurup arkadaşıyla parlementer seçilen Dr. Abdurrahman Kasımlı, müzakerelerin tıkanması üzerine arkadaşlarıyla birlikte parlamentoya gitmeyi reddetmiş ve bir müddet sonra da silahlı mücadeleyi başlatmıştır. Daha sonra, Dr. Abdurrahman Kasımlı'yu katletme tuzağında yine bir "müzakere" davetinin kullanıldığını biliyoruz. Güney'de 11 Mart 1970 Antlaşması'yla resmen kazanılan politik statü (otonomi), anılan türden bir sürecin sonucunda kazanılmış ve fakat fiilen uygulanmayınca savaş tekrar başlamıştı. Bunun üzerine Saddam Kürtleri ehlileştirmek için sözde bir otonom statü uygulamış ve bazı Kürtleri bu uyduruk statünün yönetimine atayarak I-KDP ve YEKİTİ'ye karşı kullanmıştı.

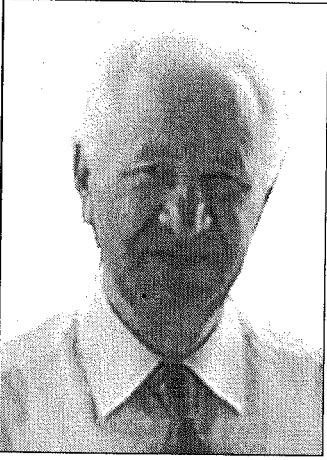
Bizde ise tersi olmuştur, olmaktadır. Kuzey Kürtleri, daha varlıkları bile red ve inkâr edilirken, ilhakları gırla sürerken, entegre edilmeleri açık açık planlanıp uygulanırken, Türklüğün ve Türk Devleti'nin çıkarları ve Kemalizm prensipleri üzerine yemin ederek politik ehlileşmenin, onursuzlaşmanın ve entegrasyonun cenderesine girmekte; bu anlamda bilinçli veya bilinçsiz, istekli veya isteksiz devletin entegrasyon planlarına hizmet etmektedirler. Bu sürecin mimarının devlet olduğu ve daha DEP döneminde baş aktörlerinin de Erdal İnönü, Murat Karayalçın ve Fehmi Işıklar olduğu bilinmektedir. Bu son ikili, halen de bazen Apo tarafından refere edilerek görevlerine devam etmektedirler.

tedirler.

Tüm bu nedenlerle Kürtler, en azından varlıkları ve dolayısıyla yasal meşruiyetleri resmen kabul edilmeden, parlamento gibi temel inkarcı, redci ve ilhakçı bir kurumda "kaçak" siyaset yapmamalıdır. Tarihsel pratik göstermiştir ki, bu onları yontar, ehlileştirir; hatta onursuzlaştırır; hele de günümüzde onları uygulanmakta olan entegrasyon projesinin basit bir aracı haline getirir.

Kürtler'in, varlıklarının ve ulusal davalarının meşruiyetine dayanarak kitlesel bir etkinliği benimseyen açık (yasal olmayan anlamında) örgütlerinin yanısıra legal partileri de olabilir, olmalıdır (DPT, legal bir Kürt partisi olduğunu bile inkâr etmektedir). Hatta Kürtler tamamen bu tür örgütlenmeleri benimseyebilirler. Bu örgüt ve partiler, politik münakaşa ve duyarlılığın yükseldiği dönemler olan seçim dönemlerinde, parlamento seçimlerine (konumuz parlamento olduğu için yerel yönetimler ve seçimleri meselesine girmiyorum) de girmelidirler. Ancak bundan amaç, DPT'nin yaptığı gibi parlementer olmak veya parlamento gurubu kurmak değil, Kürtleri güçlü ve tek bir taraf haline getirecek politik bilince ve örgütsel güce kavuşturmak ve bununla da öncelikle varlıklarını resmen meşru ve yasal hale getirmek olmalıdır. Bu asgari koşullar sağlandığı zaman, parlementer mücadele anlamlı olabilir. Hatta böylesi koşullarda bile parlementer mücadele aracı dikkatli kullanılmadığı, çerçevesi yukarıda belirtilen nihai kurtuluş amacına tabi kılınmadığı zaman, ona zarar verip entegrasyona hizmet edebilir. 31.08.2007

Parlamenteer mücadele de, genel mücadelenin bir parçasıdır

Yılmaz ÇAMLİBEL

22 Temmuz 2007 seçimini geride bıraktık. Ama hala bu seçimle ilgili yorumlar ve analizler devam ediyor. Bu seçimle ilgili olarak hem Kürt kesimlerinde, hem de Türkiye genelinde, yoğun değerlendirmeler yapılıyor. Zira 22 Temmuz seçimi, hem Türk devletiyle Kürt halkı arasında, hem de Türk derin devletiyle AKP arasında, geleceği şekillendirme konusunda çaba gösteren dinamiklerin kıyasıya mücadele ettiği bir döneme rastladı. Bu nedenle seçimde ortaya çıkan tablo, tüm parti, kişi ve toplumsal grupları düşünmeye, gelecekleriyle ilgili yorum yapmaya, tahminlerde bulunmaya zorluyor.

Önümüzdeki yıllarda, Kürtlerle Türk parlamentosu arasındaki ilişkiler, Türk devletiyle Kürt siyasi çevrelerinin arasında yapılan mücadeleye, yeni boyutlar ka-

zandıracaktır. Bu zorlu mücadeleye, öngörülü, örgütlü ve kararlı şekilde giren taraf inisiyatifini ele geçirecek ve diğer tarafı gereletecektir.

Bu nedenle Kürt politikacısı ve aydınlarının da bu konuda düşünmesi, araştırma yapması ve elde edilen doneleri Kürt halkının bilgisine sunması gerekiyor. Ben de, bu konuyla ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu yazımda, seçmen sayısı, geçerli oylar, oyların partilere dağılımı, partilerdeki oy artışı veya eksilişiyle ilgili rakamlara takılmadan, aynanın arkasındaki gerçekleri görmeye ve bunları yorumlamaya çalışacağım.

Kışla-cami rekabeti, Türk derin devletinin AKP iktidarını devirme senaryoları, 11. cumhurbaşkanının seçimiyle ilgili yapılan kanuni ve gayri kanuni müdahaleler nedeniyle, 22 Temmuz 2007 seçimleri arifesinde toplum büyük bir gerilim içine girmişti. Birçok insan gibi ben de, seçimlerde bazı nahoş olayların yaşanabileceği kuşkusunu taşıyordum. Ama böyle bir şey yaşanmadı. Bu, elbette sevindirici bir durumdur.

22 Temmuz seçimine, daha ziyade Kürt cephesinden bakmaya çalışacağım. Henüz yaşanan bir olguyu iyi anlamak için, onu yaratan tarihi süreci yeniden hatırlamamız ve onu yeniden yorumlamamız gerekir. Zira her tarihi olay, farklı zaman dilimlerinde farklı yorumlara neden olur. Dünyü bilmeden, içinde yaşanan günü doğru değerlendirmek ve gelecekle ilgili doğru projeler üretmek mümkün değildir.

Tarihi süreci incelediğimizde, Türk

Kemalistler, Kürt halkının da bu yolla girmesini engellemek için, bir tuzak hazırladılar. Mustafa Kemal başta olmak üzere Kemalist kadrolar, Kürt siyasi ve kanaat önderlerine şöyle diyorlardı: “Padişah-ı ruy-u zemin gavurlara esir düşmüştür. Onu ve ülkeyi kurtarmak, ortak bir devlet kurmak için el ele verelim. İki Müslüman halk olarak, ortak bir devlet, ortak bir yaşam kuralım.”

devletinin her konuda olduğu gibi, parlamento konusunda da Kürtlerin önüne çeşitli tuzaklar kurduğunu görüyoruz. Kemalistler daha cumhuriyetin kuruluş aşamasında, Kürtlerin önüne ilk parlamento tuzağını kurdular.

Osmanlı İmparatorluğu yıkılma sürecine girmişti. Müslüm, gayri müslüm tüm Osmanlı halkları, -Kürtler hariç- imparatorluğu parçalamaya katkı sunan emperyalist devletlerle iş birliği yaparak, ulusal devletlerini kurdular.

Kemalistler, Kürt halkının da bu yola girmesini engellemek için, bir tuzak hazırladılar. Mustafa Kemal başta olmak üzere Kemalist kadrolar, Kürt siyasi ve kanaat önderlerine şöyle diyorlardı: “Padişah-ı ruy-u zemin gavurlara esir düşmüştür. Onu ve ülkeyi kurtarmak, ortak bir devlet kurmak için el ele verelim. İki Müslüman halk olarak, ortak bir devlet, ortak bir yaşam kuralım.”

Bazı aydınların karşı çıkmalarına rağmen, Kürt halkının büyük bir bölümü bu sözlere inanarak, Kemalistlerle beraber hareket etti. Kemalistler, Kürt halkının muhalefetini kontrol altına almak için, toplumdan saygı gören bazı kişileri “Büyük Millet Meclisi”ne üye yaptılar. Bu in-

sanları kullanarak hem iç muhalefetin büyümesini engellediler, hem de Kürt ulusal çıkarlarına aykırı olan yasalar çıkardılar ve uluslararası antlaşmaları imzaladılar.

Bu konudaki en önemli olay, TC'nin kuruluşunu, Kürdistan'ın en büyük parçasının Türk egemenliğine terk eden Lozan Antlaşması'dır. Kürt ve Ermeni devletlerinin kurulmasının tartışıldığı günlerde, Kemal Paşa'nın verdiği emir üzerine Kürdistan mebusları, Kürt ulusal giysileriyle millet meclisine geldiler. Olayın dış ve iç basına yansımaları için, el altından Ankara'daki tüm gazetecileri meclise davet ettiler. Oturumun açılmasından sonra mecliste bulunan Kürdistan mebuslarının ortak imzasıyla meclis başkanlığına bir önerge verdiler. Bu önergede şunlar yazılıydı. "Biz Kürtler ve Türkler olarak, ortak bir meclis ve ortak bir devlet kurmuş bulunuyoruz. Bu nedenle, ayrı bir Kürt devletinin kurulmasına karşıyız." Önerge oya sunuldu ve kabul edildi. Bu önerge Lozan'a yollandı. Bunun üzerine İngiliz, Fransız ve İtalyan delegeler, Kürt devleti kurma ısrarlarından vazgeçtiler. Türkler ise, Kürdistan'ın en büyük parçasını işgal altında tutma başarısını gösterdiler.

Bu olayın hazin ve ibret alınacak yönü ise şudur. Daha sonra bu önergeyi imzalayan Kürt mebusları "Türk Parlamentosu'na Kürt ulusal giysileriyle katılmak" suçundan yargılanıp idam edildiler. Cumhuriyet tarihinin Kürtlere kurulmuş ilk parlamento tuzağının hazin hikayesi, işte böyledir.

Türk devleti buna benzer bir tuzağı da, Türk komünistlerine kurdu. "Ülkeye gelin, emperyalizmle beraberce mücadele edelim." sözlerine inanarak ülkeye dönen TKP üst düzey yöneticilerini öldürdüler. Buna ilaveten, M. Kemal'in emir komutasıyla kurulan sahte demokrat ve komünist partiler aracılığıyla, ilerici, devrimci ve demokrat muhalefetin kendi öz dinamikleri üzerine ayağa kalkması önledi.

Kurulan sahte partiler aracılığıyla düzen karşıtı olan muhalefet, denetim altına alındı.

Türk Parlamentosu'na giren Kürtlerle ilgili tarihi olayları hatırlamaya devam edelim. 1923 ile 1950 arasında geçen tek partili dönemdeki durum şöyleydi. Her seçim öncesi CHP'nin az sayıdaki önder kadrosu, Atatürk'ün Çankaya'daki sofrası etrafında toplanırlardı. Hem rakılarını yudumlar, hem de kimin nereye mebus olacağına karar verirlerdi.

Bir avuç insanın belirlediği bu kişiler, emir komuta zinciri içinde halk tarafından parlamenter olarak seçilirdi. Düzenin adı cumhuriyet idi, dolayısıyla parlamento seçimleri yapıldı. Ama bu oyunun içinde halk yoktu, halkın iradesi yoktu. Seçilen parlamenterlerin büyük çoğu, temsil ettikleri şehri bir kere olsun görmemişlerdi. O dönemde, Kürtleri yok sayan ve yok etmeye çalışan Türk devletine kulluk yapan, Kürt toplumu içinde ciddi bir tabanı olmayan, bir kaç Kürde de parlamentoda yer verilirdi.

27 yıl süren tek parti döneminde, Kürt halkı içinde saygı gören, kitleleri etkileyen aşiret reisi ve kanaat önderleri, Türk Parlamentosu'nun içine sokulmadılar. Türk devleti, rejime karşı yapılan başkaldırıları yönetmeleri nedeniyle, Kürt egemenlerini dışlayan bir politika izledi. Bu nedenle Kürt egemen çevreleri de, yönetime ortak olmadıkları ve sömürüden pay almadıkları için, hep Kemalist düzene karşı oldular. Bu insanlar, Kürt halkını cazibelerinde tutmak için, cılız bir sesle de olsa, Kürtlerin insani ve ulusal haklarına sahip çıktılar. Kürdistan için yol, su, sağlık ve eğitim hizmetlerinin getirilmesini istediler. Yani Kürt egemen çevreleri tek parti döneminde, hem düzenin nimetlerinden pay almadıkları, hem de geçmişteki Kürt ulusal başkaldırılarda oynadıkları rol gereği, halkçı, ulusalcı bir görünüm sergiliyorlardı.

Kemalist kadrolar, ülkede batı tipi bir ulus devlet kurmak istiyorlardı. Bu kadroların bilgi ve donanımları, Avrupa'daki ulus devletlerin üzerine oturduğu ekonomik, sosyal, kültürel ve politik dinamikleri görecekte düzeyde değildi. Bu nedenle, modernleşme adına, batının üst yapı kurumlarını taklit etmeye başladılar.

Devlet eliyle fert zengin etme politikaları sonucunda, devlete bağlı bir burjuva sınıfı ortaya çıktı. Bu sınıf, devletin önüne koyduğu kısıtlamalardan kurtulmak istiyordu. O dönem, soğuk savaşın tırmandığı, sosyalist sistemle kapitalist sistemin dünyayı kendi cazibesine almak istediği bir süreçti. Bu nedenle, dünya kapitalist sistemi, Sovyetlerin sıcak karnında yer alan Türkiye'yi Sovyet yayılcılığını durdurmak için, kalkan olarak kullanmaya karar verdi.

Türkiye kapitalist sınıfıyla, dünya kapitalist sisteminin çıkarının çakışmasının kurduğu baskı sonucunda, Türkiye 1946 yılında çok partili rejime geçti. Tek partili rejimin baskı, yasak ve zulmünden bıkan halk, 1950 seçiminde DP -Demokrat Parti'yi- büyük bir farkla iktidara getirdi.

DP'nin iktidarda kaldığı 1950-60 yılları arasında ülkede uygulamaya konulan liberal projeler nedeniyle, ülkede siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan, göreceli bir rahatlama yaşandı.

Ülkede çok partili rejime geçilmişti. Halk, parlamento seçimlerinin aktif bir unsuru haline gelmişti. İktidar olmak için, artık halkın oyunu almak gerekiyordu. Her iki parti de -CHP ve DP- Kürtlerin oyunu almak için amansız bir yarışa girdiler. Bu değişim nedeniyle Türk ege-

menleri, parlamentonun kapısını Kürtlere açmak zorunda kaldılar. Ama aynı zamanda onların Kürtlerin temel insani haklarını dile getirmemeleri için, yeni tuzak projeler hazırladılar. Kurulan bu tuzaklar sonucunda Kürt egemen çevreleri, Türk burjuva sınıfının işbirlikçisi oldular.

DP, iktidarı kaptırmamak için, Kürdistan genelinde halk üzerinde etki sahibi olan Kürt egemen çevreleriyle ilişki kurdu. Bu kesime mensup ağa, aşiret reisi, kasaba eşrafı, şeyh ve dedeleri partilerine üye, bazılarını da milletvekili yaptılar. Bu ailelere bayilikler dağıttılar, teşvik kredileri verdiler. Onların okumuş ve meslek sahibi olmuş çocuklarına bürokrasi kademelerinde yer verdiler.

Kısacası Türk devleti, sömürgeci anlayışın yarattığı o meşhur tarihi projeyi,

...Her iki parti de -CHP ve DP- Kürtlerin oyunu almak için amansız bir yarışa girdiler. Bu değişim nedeniyle Türk egemenleri, parlamentonun kapısını Kürtlere açmak zorunda kaldılar. Ama aynı zamanda onların Kürtlerin temel insani haklarını dile getirmemeleri için, yeni tuzak projeler hazırladılar. Kurulan bu tuzaklar sonucunda Kürt egemen çevreleri, Türk burjuva sınıfının işbirlikçisi oldular...

Kürdistan'da yürürlüğe koydu. İşgal ettikleri, yerüstü ve yeraltı zenginliklerini talan ettikleri Kürdistan halkından gelebilecek muhalefeti önlemek için, Kürt egemen çevreleri içinde, kendine hizmet edecek işbirlikçiler buldular. Türkiye genelindeki sömürüden ufak bir pay verdikleri bu kişiler aracılığıyla, Kürt halkının kendi içinden anti sömürgeci dinamik bir güç yaratmasına ve ulusal bilincin güçlenmesine engel oldular. Bu proje nedeniyle Kürt egemen çevreleri, ulusalcı yan-

larını terk edip, kurulu düzenin sadık bendeleri haline geldiler. Bu, Kürt ulusal tarihinde, altı çizilmesi gereken önemli bir değişimdi.

CHP de aynı yolu izledi. Onlar da, DP'yi destekleyenlerle çelişki içinde olan diğer Kürt egemenlerini, kendi partisine aldılar. Bu politika nedeniyle Kürt egemen çevreleri arasındaki o ezeli çelişki ve çatışmalar, daha da büyüüp kökleşti. Her iki parti, parlamento ve iktidar konusunda birbirleriyle dışı dış bir mücadele yürütürken, Kemalist rejimin, Kürt halkı üzerinde kurduğu ret, inkar, asimilasyoncu, sömürgeci politikanın devamı konusunda ise, hep ulusal bir mutabakat içinde oldular.

Neticede, çok partili rejimin sağladığı olanaklar nedeniyle Türk halkında, kul olmaktan çıkma, yurttaş olma, parlamento seçimi ve demokrasinin nimetlerinden yararlanma bilinci gelişirken, Kürt halkının feodallerin kulu olmaktan çıkıp birey olması, önlenmiş oldu. Kısacası Kürt halkının, tek parti dönemdeki durumu, çok partili dönemde de, aynen devam etti. Kürt egemen çevreleri, Kemalist rejimin hizmetine girdiler. Kürt halkı ise, Kemalist rejimle iş birliği içinde olan Kürt egemen çevrelerine, kulluk etmeye devam ettiler. Türk parlamentosu bu konuda bir laboratuvar gibi çalıştırıldı.

27 Mayıs 1950 askeri müdahalesi sonucunda hazırlanan 1961 Anayasası nedeniyle, Türk demokrasisinin özgürlük sınırları, biraz daha genişledi. Bu nedenle, Türkiye genelinde ve Kürdistan'da, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda toplumsal bir uyanış meydana geldi. Hayata, ezilenlerin gözüyle bakan insanların sayısı hızla yükselmeye başladı. Kurulu düzene karşı mücadele eden siyasi partiler, sivil toplum örgütleri kuruldu. Ciddi bir muhalif basın ortaya çıktı.

1960'lardan sonra, bu özgürlüklerin

sınırları biraz daha genişledi. Sol klasiklerin basılıp dağıtılması, toplumsal sorunlara ilgiyi arttırdı. Türk ve Kürt solcuları, demokratik legal zeminlerde yan yana geldiler, ortak parti ve sivil kurumlar oluşturdular. Türkiye'de tabu sayılan toplumsal sorunlar ve bunların çözümü konusunda tartışmalar yapılmaya başlandı. Türk solcuları Kürtlerin varlığını kabul ettiler, onların insani ve ulusal haklarını savunmaya başladılar. Bu nedenle, feodal üretim ilişkisi içinde bulunmasına karşın Kürt halkı, bu değişim ve dönüşümün değerini, Türk proletaryasından daha çabuk kavradı ve savunmaya başladı.

Bu ciddi değişim ve dönüşüm nedeniyle, Legal alanda ve parlamenter düzen içinde kalarak, sosyalist bir düzen kurma mücadelesi veren Türkiye İşçi Partisi -TİP Kürtlerden gelen yoğun destekle, Türk parlamentosuna 15 milletvekili sokma başarısını gösterdi. Egemenler, giderek genişleyen ve düzeni zorlayan bu açık, aleni, legal muhalefet nedeniyle, ülkeyi yönetmekte zorlanmaya başladılar. Legal alanlarda kalarak, genişleyen ve güçlenen bu muhalefeti, kontrol altına almakta, parlamento dışına atmakta zorlanmaya başladılar.

O dönem, dünyanın iki kutuplu, dünya kapitalist ve sosyalist sistemin birbirlerini geriletmek için yoğun bir çaba içinde olduğu günlerdi. Her iki sistem insanları, devrim ile demokrasi söylemlerinin bombardımanı altına alınmıştı. O günler, ulusal kurtuluş savaşlarının, sosyalist devrimlerinin popüler olduğu günlerdi. Türk sosyalistleri, halk devrimiyle sosyalizmi inşa etme, Kürt sosyalistleri de birleşik bağımsız sosyalist Kürdistan'ı kurma misyonunu yüklenmişlerdi.

Türk devleti, giderek güçlenen toplumsal muhalefetin önünü kesmek için, küçük burjuva kadrolarının bu özlemlerini mincıklayacak nitelikte tuzak projeler

Türk devleti, giderek güçlenen toplumsal muhalefetin önünü kesmek için, küçük burjuva kadrolarının bu özlemlerini muncıklayacak nitelikte tuzak projeler hazırlayıp, yürürlüğe koydu. Bu projelerin temel mantık ve hedefi kısaca şöyleydi. "Muhalefeti, legal alanın dışına it, onu illegaliteye, maceraya ve şiddete yönlendir. Daha sonra, Vatan elden gidiyor, ülke parçalanıyor diyerek, bu muhalefeti şiddet ve kanla bastır. Bu tuzağına düşmeme basiretini gösterenleri, mevcut yasaları zorlayarak, tuttukla, yargıla, cezalandır, korkutup susturur.

hazırlayıp, yürürlüğe koydu. Bu projelerin temel mantık ve hedefi kısaca şöyleydi. "Muhalefeti, legal alanın dışına it, onu illegaliteye, maceraya ve şiddete yönlendir. Daha sonra, Vatan elden gidiyor, ülke parçalanıyor diyerek, bu muhalefeti şiddet ve kanla bastır. Bu tuzağına düşmeme basiretini gösterenleri, mevcut yasaları zorlayarak, tuttukla, yargıla, cezalandır, korkutup susturur. Diğer taraftan, elindeki tüm propaganda araçları kullanarak ve içlerine ajan sokarak, bilinç karartarak onları yanlış hedeflere yönlendir ve denetim altına al."

İşte bu strateji gereği, düzen karşıtı muhalif grupların önüne, evrensel tuzaklar kurulmaya başlandı. Türk soluna karşı, iç içe geçmiş bir kaç tuzak proje hazırlanıp yürürlüğe konuldu. Bir taraftan ülkücü gençler, Isparta ve Eğridir'deki ordu kamplarında silahlı eğitime tabi tutuldular. Silahlandırılan bu kişiler, solcu gençler üzerine saldırtıldı. Diğer taraftan MİT'e ait yayın evlerinde basılan FUKO'cu broşürler, solcu gençlere dağıtıldı. İçlerine sokulan ajanlar aracılığıyla bu gençler Marksist soldan uzaklaşıp, Kemalist -ulusalcı- sola yönlendirildiler. Parla-

menter demokrasiyi "Cici demokrasi" sloganıyla küçümse-nip dışladılar. "Zafer namlu-nun ucundadır." gibi sloganlar-la, öğrenci gençlik, legal de-mokratik zeminlerdeki çalış-malardan uzaklaştırıldı. Legal demokratik alanlarda yapıla-cak çalışmalarla, egemenleri geriletmenin mümkün olmadığı görüşü, gençlerin beynine kazındı. Halk ayaklanmasıyla sosyalizmi kurma adına silahlı mücadeleyi tek doğru araç ol-duğunu topluma dayattılar ve kabul ettirdiler.

Bunun sonucunda, ülkede kan dökülmeye, terör eylemleri artmaya baş-ladı. Türk ordusu "vatani kurtarma" ge-rekçesiyle yönetime el koydu ve mevcut muhalefeti kanla bastırdı. Günümüzdeki ulusalcı solun, ırkçı, faşist bir yola girme-sinin temel nedeni işte bu projedir.

Gençlere kurulan bu tuzak projenin yaptığı tahribat nedeniyle, aradan geçen bunca zamana rağmen, Türk solu hala be-lini doğrultamıyor. Bırakalım halk ayak-lanmasıyla sosyalist bir düzen kurmayı, 45 sene önce kurulmuş, TİP gibi bir legal parti bile kurmakta zorlanıyorlar.

O dönemde, devrimcilerin dikkatini bu tuzaklara çeken sağ duyulu insanlar da vardı. Onlar, savaş ve demokrasi mücade-lesinin, toplumsal ve siyasal sorunların çözümünde iki temel yöntem olduğunu, içinde yaşanan ülke ve dünya koşullarına uygun olanın seçilmesi durumunda başa-rılı olmanın ve tuzaklardan sakınmanın mümkün olabileceğini söylüyorlardı. Ge-rek devletin kışkırtmaları ve gerekse dev-rimci kadroların donanımsızlığı nedeni-yle, bu tür kişi ve örgütlerin sağduyu çağrı-sı, kitleler içinde etkili olamadı.

Şimdi Kürt ulusal muhalefetine-nin duru-muna bakalım.1960-80 yılları arasında

hayatın her alanında, Kürt halkı içinde, büyük bir toplumsal uyanış başladı. Kürt ve Türk sosyalistlerinin ortak çabalarıyla, Kürtlerin temel insani ve ulusal haklarının tanınması çabaları giderek kitleselleşmeye başladı. Kürt halkı, değişim ve dönüşümü savunan, kurulu düzeni zorlayan, güçlü bir anti faşist dinamik haline geldi.

Bu durum Türk egemen çevrelerini telaşa düşürdü. Bunun için Kürt ulusal mücadelesinin önünü kesmek için, çeşitli tuzaklar kuruldu. 1971 Askeri Cuntası döneminde tüm sol kişi ve örgütler, komünizm gerekçesiyle değil, Kürtçülük yapma gerekçesiyle yargılanıp, cezalandırıldılar. Bu nedenle bazı Türk sol çevreleri, Kürt sorununda ikircikli bir tavır sergilemeye başladılar. Böylece Kürt sorununu Marksist çözümü, geri plana itilmiş oldu.

Bunun üzerine, Kürt sorununun çözümü konusunda Kürt solcularıyla Türk solcuları arasında ciddi bir tartışma yaşandı. Türk sol çevrelerinin bu konudaki çekingenliği nedeniyle Kürt solcuları Türk solcularından ayrılıp, kendi örgütlerini kurdular. Kürtlerin kurduğu bu örgütlerin hepsi, doğal olarak illegaldi. Ama sağduyu sahibi olan Kürt aydın ve politikacıları, illegalitenin yanında, legal zeminleri de ustaca kullanmaya özen gösterdiler. Zira bu alanda yapılan mücadelenin Kürt sorununun çözümü konusunda önemli avantajlar ve kazanımlar sağladığının bilincindeydiler. Bu nedenle, ilerici, devrimci yurtsever kişileri parlamento ve yerel yönetimlere getirmek için yoğun çaba gösterdiler. O dönemde, Özgürlük Yolu olarak tanınan hareketin Diyarbakır ve Ağrı belediye başkanlıklarını kazanması, bu çabaların çarpıcı örnekleriydi. Bu durum, devlet yöneticilerini ürküttü ve harekete geçirdi.

Bu gidişin önünü kesmek için Türk egemen güçleri, Kürt ulusal mücadelesinin önüne tuzak bir proje koydular. Gerek

kuruluş sürecinde ve gerekse bu güne kadar yürüttüğü mücadele pratiğinde, artık karanlık yüzü netleşmeye başlamış olan PKK aracılığıyla, Kürt ulusal mücadelesini şiddete yönlendirdiler. Her iki tarafın şahinleri eş güdüm halinde, Kürt ulusal mücadelesini legal demokratik alandan uzaklaştırıp, şiddete yönlendirdiler, Kürt sorununu terörize ettiler.

23 yıldan beridir, her iki taraf bir birlerini öldürüyorlar. Her iki taraf, öldürülenler için, flamaları ve bayraklarıyla sokaklara dökülüyorlar. Bunun sonucunda ölüm, adeta kutsanır bir hale geldi. Şehit edebiyatı doruklara yükseldi. Her iki taraf, Türk ve Kürt halklarının kültüründe bulunan tapınma ve şiddet öğelerini tahrik edip toplumu -Niçin öldürüyorum? Niçin ölüyorum- sorusunu soramaz bir hale getirdiler. Bu yüzden, at iziyle it izi, bir birine karıştı. Türk halkını, "Yahu bu adamlar niye dağa çıkıyorlar, bizden ne istiyorlar" sorusunu sorma, Kürtler ise PKK'nin karanlık yüzünü görme basiretini gösteremez bir hale getirdiler.

1965 yıllarından itibaren şiddet yolunun tuzaklarla dolu bir yol olduğunu, içinde bulunulan dünya koşullarında bu yolla başarılı olmanın mümkün olmadığını söyleyen Kürt politikacı ve aydınları, Kürt sorununun siyasi çözümü konusunda hem devletle, hem de PKK ile mücadele etmek zorunda kaldılar. Her iki tarafa karşı çıkarak, bu alandaki çalışmalarını sabırla ve inatla sürdürdüler ve sürdürmeye devam ediyorlar.

Sovyet sisteminin çökmesiyle birlikte, dünya tek kutuplu hale geldi. Soğuk savaş döneminin sistematik propagandaları son buldu. İnsanlar, ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunların çözümü konusunda, biraz daha objektif davranmaya başladılar. Bu sorunların, legal, demokratik ve barışçı yöntemlerle çözülmesi görüşü öne çıkmaya başladı. Çağdaş, demokratik parla-

menter rejimlerle sorunların çözülmesi umutları yaygınlaşmaya başladı. Ve muhalefet grupları, insan haklarına saygılı çoğulcu, demokratik parlamenter düzen kurma çabalarına yöneldiler. Tüm bu değişim ve dönüşümleri karşın, Türk egemen çevreleri, Kürtlerin Parlamento'ya girmesini hala engellemeye çalışıyorlar.

Kısacası Türk egemen çevreleri, 84 yıllık tarihi boyunca legal demokratik zeminleri ve buna bağlı olarak Parlamento'yu, Kürtlere hep kapalı tutmaya özen gösterdiler. İhtiyaç duyduklarında, kendilerine uşaklık edecek nitelikte olanları parlamentoya soktular ve onları amaçları doğrultusunda kullandılar.

Gelelim bundan sonra neler olabilir ve bizler ne yapmalıyız sorusuna. Günümüzde siyaset de artık müspet bilimlerin bir dalı haline gelmiş bulunuyor. Bu nedenle siyasi sorunlarını doğru çözmek için geometri, cebir, fizik yöntemleriyle düşünmemiz, proje yapmamız ve uygulamaya koymamız gerekiyor. Ancak bu tür bilimsel bir yaklaşımla, günümüzün tabiriyle, bizi istenilen sonuca ulaştıracak bir yol haritası çizebiliriz.

Bunun için söz konusu siyasi soruna taraf olan ve onu etkileme gücüne sahip tüm dinamikleri ve onların gücünü yansız ve nesnel olarak ortaya koymamız gerekiyor. Yani, Türk ve Kürt toplumunu ciddi bir sosyo ekonomik analize tabi tutmamız, kendimizin, dost ve düşmanlarımızın gücünü abartmadan ve küçümsemeden, ortaya koymamız gerekiyor. Daha sonra da Kürt sorunun etkileyen faktörlerin öizi hangi istikamete doğru ittiğini, bu yol üzerinde bulunan tuzakları ve bu tuzaklardan nasıl kurtulacağımızı doğru bir şekilde tespit etmemiz gerekiyor. Gidişin lehimize olması halinde duruma destek vermek, aleyhimize ise, gidişi düzeltecek yeni güçleri devreye sokmak gerekiyor.

Gerek TC.'nin kuruluş, gerek, tek par-

ti ve gerekse çok partili dönemde, Türk egemen çevreleri Kürdistan'daki feodalizmi tasfiye etme yerine, onu daha da güçlendirecek bir politika izlediler. Kürt feodal beylerin ellerindeki toprakları köylülere dağıtıp, feodalizme son vermekten özenle kaçındılar. Türk devletine baş kaldıran ağaların bile mülkiyetine dokunmadılar. Bu politika günümüzde de, aynı şekilde devam ediyor. Kürt sorununu feodalizme bağlayan Ecevit'in, ne iktidardayken ne de muhalefetteyken, toprak reformunu savunmaması, bu konuda yapılan demagojilerin çarpıcı bir örneğidir.

Kürt toplumunun 3/4 ü tarım alanında çalışmaktadır. Bu nedenle, Kürt toplumunun omurgası köylülüktür. Bazı art niyetli olanların veya düşünmeden konuşanların dediğinin aksine, cılızda olsa Kürdistan'da bir işçi sınıfı da vardır. Sümerbank, Etibank, Köy Hizmetleri, Kara Yolları, Tekel, Bakır ve Kömür İşletmeleri, TPAO, TKİ, ve benzeri kamu kuruluşlarında, on binlerce işçi çalışmaktadırlar. Ayrıca, Diyarbakır, Gaziantep, Malatya, Erzurum, Elazığ, Batman, Van gibi şehirlerdeki orta ve büyük ölçekli işletmelerde de, on binlerce işçi çalışmaktadırlar. Tarihi misyon sahibi olan işçi sınıfın, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinde yükleneyeceği tarihi görevi görmemezlikten gelmek, büyük bir aymazlıktır.

Kürdistan'la ilgili proje yapıldığında, dikkate alınması gereken en büyük faktörlerden biri de şüphesiz, işbirlikçi komprador burjuva sınıfıdır. Bu sınıf, sömürgeci Türk devletinin en büyük yandaşıdır. Türk devleti, bunlara bayilikler, tahsisler, krediler, okumuş çocuklarına bürokraside ve parlamentoda yer vererek, onları kurulu düzene ortak ediyor. Onlar da buna karşılık, devletin Kürdistan'ı soymasına, Kürt halkının insani ve ulusal haklarını çiğnemesine, Kürdistan'da yaratılan artı değerlerin metropollere taşınmasına ara-

cılık ediyorlar.

Kürtlerin bilincini karartmak isteyen bazı solcuların dediğinin aksine, Kürdistan'da cılız da olsa, bir milli burjuva sınıfı da vardır. Devlet yöneticilerinin tüm çabalarına rağmen, Türkiye genelindeki sanayileşmenin etkileri, Kürdistan'a da yansımaktadır. Kürdistan'daki feodalizm dağılma sürecine girmiştir.

Kürdistan'ın bazı illerinde sermaye birikimi olmaktadır. Bu gidiş, Kürt ulusal burjuva sınıfının giderek güçlenmesine, sesini yükseltmesine ve bazı adımlar atmasına neden olmaktadır. Örneğin Kürt sanayici ve iş adamları da, Kürt solcularının yaptığı gibi, evlerini Türk meslektaşlarından ayırmaya başladılar. Türk burjuva sınıfı, Türk Sanayici ve İş adamları Derneğinin üyesidirler. Kürt burjuva sınıfı da Güneydoğu İş Adamları Derneğinin üyesidirler. Bu durum, akıllı olan ve birazcık siyaset bilenlere, çok şeyler anlatacak bir değişimdir.

Kürdistan'da milli burjuvazinin olmadığı söyleyenlerin temel amacı, Kürdistan'da milli demokratik devrimi gerçekleştirecek şartların olmadığını, zihinlere kazıyarak, Kürt ulusal bilincini karartmaktır. Bu anasının gözü olan solcuların amacı, Kürt halkının kaderini belirlemesinin ve Türkiye'den ayrılıp bağımsız bir devlet kurmasının önünü kesmek, onu içinde bulunduğu duruma razı etmektir.

Söz buraya gelmişken, bir parantez

Bilindiği gibi geçmişte, Kürtlerle Türkler ortak partilerde ve sivil toplum kurumlarında beraberce çalıştılar. Bu örgütlerin hepsinde, ulusal sorun nedeniyle, Kürt ve Türk solcular karşı karşıya gelirdi. Zira örgütsel çalışmalarda Kürtler ulusal sorunu, Türkler ise sınıfsal sorunu öne çıkarırlardı. Ve bu tartışmalar nedeniyle örgütler iki başlı bir hale gelirdi. Türklerle Kürtlerin beraber oldukları tüm örgütlerin uzun ömürlü olamaması ve dağılmasının en büyük nedenlerinden birisi de bu iki başlılıktı.

açıp, önemli bir handikaba daha dikkat çekmek istiyorum. Bazı durumlarda, insanların önüne dostları da tuzak kurabiliyorlar. Bunların bazıları bile rek, bazıları da bilmeyerek, bu suça ortak oluyorlar. Kürtler arasında birlik yerine, sol birlik anlayışını savunanların da bilerek veya bilmeyerek, Kürtlerin önüne bir tuzak kurduk-

ları bir gerçektir. Madem söz konusu sol birliktir, o zaman soruna, Marksist bir açıdan bakmak gerekmez mi? Biz de öyle yapalım.

Marksizm'e göre Kürt sorunu ulusal bir sorundur ve Kürt halkının kaderini tayin etmesiyle nihai çözüme ulaşır. Bu nedenle, Kürt solcularının birinci önceliği ulusal sorunu çözmektir. Yani Milli Demokratik Devrimi gerçekleştirmektir. Bu da ulusal bir birlikle sağlanabilir. Türk solcularının birinci önceliği ise sınıfsaldır ve sosyalist devrimle çözülür.

Bilindiği gibi geçmişte, Kürtlerle Türkler ortak partilerde ve sivil toplum kurumlarında beraberce çalıştılar. Bu örgütlerin hepsinde, ulusal sorun nedeniyle, Kürt ve Türk solcular karşı karşıya gelirdi. Zira örgütsel çalışmalarda Kürtler ulusal sorunu, Türkler ise sınıfsal sorunu öne çıkarırlardı. Ve bu tartışmalar nedeniyle örgütler iki başlı bir hale gelirdi. Türklerle Kürtlerin beraber oldukları tüm örgütlerin uzun ömürlü olamaması ve dağılmasının en büyük nedenlerinden birisi de bu

iki başlıklıdır.

Peki bu iki temel muhalefet, bir birinin dostu olamaz mı? Elbette olur ve olmalıdır da. Ama aynı örgüt içinde değil. Peki nasıl olabilir? Sorunun doğru yanıtını bulmak için en iyisi, yine Marksizm'e başvurmaktır.

Marksizm'e göre, ezen halkın milliyetçiliği sömürü ve ırkçılık, ezilen bir halkın milliyetçiliği ise demokratik bir taleptir ve işçi sınıfının en yakın dostudur. Ezen ulusun devrimcilerinin birinci önceliği sosyalist devrimi, ezilen ulusun devrimcilerinin birinci önceliği ise Milli Demokratik Devrimdir. O halde, Türk solcuları sınıf çıkarı için, Kürt solcuları da ulusal çıkar için, önce kendi arasında örgütlenmelidirler. Sonra da toplumun genel çıkarı için, iş ve güç birliği yapmalıdırlar.

Örneğin bazı solcular, sürekli olarak Kürtlerin tek başına %10 barajını geçemeyeceğini, bu nedenle Türk soluyla birlik kurmaları gerektiğini söyleyip duruyorlar. Bu, hem matematiksel olarak, ve hem de siyaseten doğru bir söylem değildir. Bu görüş, yine bazı insanların bilerek, bazılarının da bilmeyerek savundukları, Kürtlerin ulusal birlik oluşturmalarını engellemeye yönelik bir tuzaktır. Ufak bir hesap, bu tuzağı görmemize yetecektir sanırım.

Hadep, 1999 seçiminde tek başına 1,2 milyon oy almıştı. 2002 seçiminde sol birlik olarak 1,9 oy aldılar. Bu oyların yarısından fazlasının Kürt oyları olduğunu söylemek abartı olmasa gerek. 22 Temmuz 2007 seçiminde ise tüm bağımsızların aldığı oyların toplamı, 1,888 milyondur. Bu oyların en az 1 milyonunun, Kürt oyu olduğunu söylemek, keza bir abartı olmasa gerek. Kısacası, Kürtlerin büyük bölümünün desteklemediği bir Kürt partisi, son üç seçimde, Bir milyon civarında oy aldı.

Şimdi basit bir hesap yapalım. Hepi-

miz, Türkiye'de 20 milyon Kürt olduğunu söylüyoruz. Yani Türkiye nüfusunun %30 u Kürt'tür diyoruz. Bu durumda seçmenlerin %30 u Kürt'tür.

YSK son seçimde toplam seçmen adedini 41 milyon olarak verdi. Geçerli oy toplamı 32 milyondur. Bu durumda Kürt oylarının toplamı 9,6 milyondur. Barajı geçmek için gerekli oy miktarı da 3 milyon civarındadır. DTP'nin bu seçimde 1 milyon oy aldığını kabul edersek, Kürt oylarının ancak % 10 unu, almış bulunuyor. Peki, %90 yani 8 milyon Kürt oyu nerde? Yarısı, din kardeşliği, göreceli demokrat niteliğiyle nedeniyle AKP'de. Kalan yarısı da diğer düzen partilerinde.

Şimdi kendimize şunu soralım. Sol birlikle ancak 2 milyona yakın oy toplanabiliyor. Bunun da barajı geçmeye yetmediği ortada. O zaman bu birliği savunmanın gerçek amacının ne olduğunu merak etmemiz gerekmez mi?

Amaç barajı geçmekse, yapılacak şey bellidir. Kürtler arasında birliği sağlamış, kendini Kürtlerin partisi diye nitelendiren, merkezine Kürt sorununun çözümünü koyan, temel insani ve ulusal hakları, sosyal hukuk devleti gibi evrensel değerleri savunan bir parti kurulmalıdır. Böyle bir parti, oraya buraya dağılmış 8 milyon Kürt oyunun 1/4 nü alsa, barajı geçer. 2/4 nü alsa, ya iktidar ortağı, ya da ana muhalefet partisi olur. Böyle açık bir tabloya rağmen, bir milyonu geçmeyen Türk sol oyların peşine düşmek, ne akla uygundur ne de siyasete. O zaman, barajı aşma adına yapılan birliğin gerçek amacı nedir? Bu yapılanlar kendini ve Kürt halkını kandırmak değil midir?

Yapılan tüm hatalara karşın hem tarihi gidiş, hem de Kürt sorununun çözümü konusunda doğru politika üreten yurtsever kesimlerin gösterdikleri direnç nedeniyle, bu tuzaklar zamanla aşıyor, aşılabacaktır. Böylece hem sömürge-

cilerin hem de dost görünümü vererek, Kürtlerin bilincini karartan solcuların niyetleri ve kurduğu tuzaklar netleşiyor. deşifre ediliyor. Bu gidişi daha da hızlandırmak gerekir.

Biz yeniden Kürt toplumsal yapısına dönelim. Kürt milli burjuva sınıf da, tıpkı diğer ulusalcı güçler gibi, Türk devletin hedef tahtasındadır. Çünkü Türk egemen çevreleri, Kürt sorununun ulusal bir sorun olduğunu, yapılacak bir milli demokratik bir devrimle kesin çözüme ulaşacağını, bu nedenle Kürt milli burjuva sınıfının, tarihi bir rol oynayacağını çok iyi biliyorlar.

Kürt milli burjuva sınıfının, mevcut yurtsever güçlerle ulusal bir birlik oluşturarak düzene karşı mücadele etmesi, Türk egemenlerinin en önemli korkularından birisidir. Onlar, Kürt ulusal güçlerinin, Avrupa ülkelerindeki çağdaş liberal bir legal partide yan yana gelmesi halinde, bu partinin Türk parlamentosunda ya iktidar ortağı veya ana muhalefet partisi olacak kadar parlamenter çıkaracağını biliyorlar. Bunu önlemek için can havliyle, işbirlikçi bir Kürt partisi oluşturmak için çabalayıp duruyorlar. Bunun için de, DTP'yi göze kestirdikleri, aklı başında olanlar için bir sır değildir.

Burada da bir parantez açıp sizleri, 1991 yılına götürmek istiyorum. Kürt sorununu şiddet yöntemiyle çözmek isteyen Kürtlerle, Kürt sorununu şiddet yöntemleriyle bastırmak isteyen devlete aynı şekilde karşı çıkarak, Kürt sorununun siyasi çözümünü savunan DENG dergisinde, bir yazı yayınlanmıştı. Bu yazıda, Sovyet sisteminin yıkılması nedeniyle, demokrasi mücadelesinin giderek önem kazandığının altı çiziliyor, bu nedenle sosyalistinden dindarına kadar, Kürt sorununun çözümünü isteyen tüm ulusalcı güçlerin, legal bir parti kurması öneriliyor, böyle bir partinin Kürt sorununun çözümü önünleki bazı engellerin ortadan kaldırılmasının

mümkün olacağına dikkat çekiliyordu.

Bu yazının yayınlanmasıyla birlikte, hem Kürt hem de Türk sol çevrelerinde, adeta kıyamet koptu. Bu öneriyi, oportünizm, teslimiyetçilik, Kürt sorununu Türk parlamentosunun insafına terk etme, ihanet, MİT ajanlığı, emperyalizm uşaklığı olarak nitelendirdiler. Ama öneriyi ortaya atanlar çalışıp çabalayıp HEP'i kurdular. Kürt ulusalcı güçleri partiyi anında sahiplendiler. Çünkü Kürt siyasetinde böyle bir boşluk vardı. Kısa bir süre içinde, Kürdistan şehirlerinde HEP'in tabelaları asıldı. Buna bağlı olarak düzen partileri ise, tabelalarını indirmek zorunda kaldılar.

Devlet, gelen büyük tehlikeyi gördü ve projeyi sabote etmek için, hemen harekete geçti. Bu projeyi teslimiyet ve ihanet olarak değerlendirenler partiye üye oldular ve partiyi PKK'nin arka bahçesi haline getirdiler. Daha sonra kurulan tüm partiler de bu akıbetten kurtulamadılar. Yani bu alanda da, at iziyle it izi bir birine karıştırıldı, Kürtlerin ciddi kazanımlar elde edeceği bu alan da tahrip edildi.

Kürt toplumundaki en diriyan ve bu nedenle dikkat edilmesi gereken sosyal katmanı, hiç şüphe yok ki, küçük burjuva aydınlarıdır. Kürt toplumunda, feodalizmin tasfiye olup, modern sınıfların ortaya çıkacağı güne kadar bu sosyal katman, Kürt toplumunun en dinamik unsuru olmaya devam edecektir. Yani daha uzun bir süre, Kürt siyasetini küçük burjuva aydınları yönlendirecektir. Bu da, daha uzun bir süre, Kürt ulusal mücadelesinin sancılı bir yol izleyeceği, bir uçtan diğer uca savrulacağı, önüne konulan tuzaklara düşeceği, macerayla ihanet arasında gidip geleceği anlamına geliyor. Bu nedenle, Kürt ulusunun insani ve ulusal hakları için mücadele edenlerin, bu konuda çok dikkatli olmaları gerekiyor.

Sömürgeci güçler eskiden beri tuzaklarını, işte bu küçük burjuva aydınları

içinde kuruyorlar. Zira küçük burjuvalar, heyecanlı, çabuk dol-
duruşa gelen ve bu yüzden bir uç-
tan diğerine kolayca savrulan bir
sosyal katmandır. Kürt ulusal mü-
cadele tarihi, bu tür örneklerle
doludur. Bu konudaki en çarpıcı
örnek ise, hiç şüphe yok ki PKK
hareketidir.

Bu nedenlerle Apocu kadrolar-
ın, Kemalizm'i savunmalarına
şaşmamak gerekir. Zira Apocu-
larla Kemalistler arasında, haya-
tın her alanında, köklü bir para-
lellik var. Siyaset ve sosyal bili-
mine göre, bir insanın duygu, dü-
şünce ve davranışlarını belirleyen
şey, o insanın niyeti ve özlemleri
değil, içinde yaşadığı maddi koşullardır.
Bilimsel açıdan bakıldığında, her iki tara-
fın benzer bir maddi temele oturduğunu
görüyoruz.

Her iki toplumda modern sınıflar -bur-
juva ve proletarya- ortaya çıkmamıştı.
Her iki toplumun da en dinamik ve reak-
siyoner kesimi, küçük burjuvalardır. Bu
nedenlerledir ki, her iki ulusun kaderini
tayin etme mücadelesine, burjuva sınıfı
yerine, küçük burjuva kadrolar öncülük
ettiler, ediyorlar. Siyaset, bilimine göre
böyle durumlarda, kitleleri motive etmek,
mücadele alanına sürmek için, öncü parti-
yi ve onun önderini kutsal hale getirmek
kaçınılmaz hale gelir. Bu durumun ortaya
çıkardığı jakoben ideoloji gereği mücade-
le, zikzaklar çizerek, ciddi hatalara düşe-
rek, sancılı ve hastalıklı bir yol izler.

Her iki taraf da, halkın kendisini kurtarıp yönetemeyeceği, bu nedenle seçkin bir elit tabakanın, halka rağmen, halk için bu işi yüklenmesi gerektiğine inanıyorlar. Kemalistler kendilerine oy vermeyenleri "Ne yaptığını bilmeyen cahiller" Kema-
lizm'i savunmayanları ise vatan haini ola-
rak nitelendiriyorlar. Apocular ise Kürt

...Apocu kadroların, Kemalizm'i savunmalarına şaşmamak gerekir. Zira Apocularla Kemalistler arasında, hayatın her alanında, köklü bir paralellik var. Siyaset ve sosyal bilimine göre, bir insanın duygu, düşünce ve davranışlarını belirleyen şey, o insanın niyeti ve özlemleri değil, içinde yaşadığı maddi koşullardır. Bilimsel açıdan bakıldığında, her iki tarafın benzer bir maddi temele oturduğunu görüyoruz...

halkını "düşmüş halk" kendi politikasına karşı çıkanları ise "ilkel milliyetçi" olarak nitelendiriyorlar.

Her iki taraf da mücadeleyi ve toplu-
mu, tek ideoloji, tek parti ve tek şef aracı-
lığıyla- üniter bir anlayışla- yönetmek ge-
rektiğini düşünüyorlar. Partilerinin prog-
ramını ayet-i kerime, parti başkanlarını
ise, eleştirilmez, karşı çıkılmaz kutsal bir
kişi haline getiriyorlar. Türkler liderine
"Ulu önder" Kürtler ise "serokê netewî"
diyorlar.

Her iki taraf da, çok sesliliğin millet
ve vatani tehlikeye sokan bir başıbozuk-
luk olduğuna inanıyorlar. Toplumu, tek
parti, tek ideoloji, tek bayrak, tek ulus,
tek din biçiminde üniter bir kalıba sok-
mak istiyorlar. Bu nedenle, kendileri gi-
bi düşünmeyenler üzerinde büyük bir
baskı kuruyor, onları ortadan kaldırmak
için, her türlü entrika çeviriyor, suikast-
lar düzenliyorlar. Her iki tarafın bu ko-
nuda yaptıklarını yazmaya kalksak, ne
kağıt yeter, ne de kalem.

Her iki tarafın önderleri, yaşamını gü-
vence altına almak için, kendisine kulluk
eden müritleri çevresine topluyorlar. Ata-
türk, Selanıklileri, rakı sofrası ve zampa-

ralıkla arkadaşlarını kanatlarının altına almıştı. Öcalan da kardeşlerini, onun için kendini yakmaktan çekinmeyen müritlerini ve Hıfifettilileri almıştır.

Her iki taraf da, halkı kandırdıklarını, soyduklarını, kendilerine benzetmek için baskı yaptıklarını bildikleri için, hep korku ve kuşku içinde yaşıyorlar. Bu nedenlerle, kendi cazibesinde dönen parti ve sivil toplum kurumlarından bile kuşkuluyorlar. Onları izlemek ve gerektiğinde müdahale etmek için, kendilerine bağlı illegal örgütler kuruyorlar.

Her iki taraf da ideolojisini, partisini ve kendini çağdaş, diğerlerini ise gerici olarak nitelendiriyorlar. Bu nedenle kendi ideolojilerini, hayat anlayışlarını, ahlakını, dini ve felsefi inançlarını topluma zorla dayatıyorlar. Karşı çıkanları ise, yasak, baskı ve zorbalıkla susturuyorlar.

Her iki tarafta da, kimin parti başkanı olacağına, kimlerin yönetime geleceğine ve kimlerin mebus olacağına milli şefler karar veriyorlar. Ancak, Türk ulu önderiyle, Kürt ulusal başkanı arasında ufak bir fark var. Atatürk, Çankaya'daki rakı sofrasının başında emir veriyordu, Öcalan ise İmralı'da tel örgülerin arkasından avukatlarına emir veriyor.

İşte, Kemalistlerle Apocular arasında tarihi, sosyolojik, ekonomik, ideolojik ve politik açıdan böylesine güçlü bir benzerlik vardır. Bu nedenle iki taraf, politik ve sosyo psikolojik açıdan benzer bir görünüm sergiliyorlar, belli bir terminolojiyi kullanıyorlar. Kendilerini aynı üslupla methediyor, muhaliflerine de aynı üslupla hakaret ediyorlar. Bu benzerlik nedeniyledir ki, Apo ve müritlerinin, demokratik cumhuriyet, Atatürkçülük, Türkiyelilik ve üniterlik söylemlerine şaşmamak, tam aksine doğal karşılamak gerekir.

Türk egemen çevreleri yıllardan beridir; liberal Kürtleri liberal Türk örgütlerinin, Kürt solcuları Türk solcu örgütleri-

nin, dindar Kürtleri de dindar Türk örgütlerinin kanadı altına sığınmaya itiyorlar. Böylece, Kürt ulusal birliğinin oluşmasını engelliyorlar.

Bu nedenle, Kürt ulusal birliğinin vazgeçilmez ve değiştirilmez stratejik amacı, Kürt halkının çıkarını her türlü çıkarın önüne koyan bir ulusal birlik kurmaktır. Bunun için tüm parti ve sivil toplum kurumları, Kürt kimliğini her şeyin önünde tutmalıdırlar. DTP kendini gerçekte Kürt diye niteliyorsa, "Türkiyelilik" söylemini terk edip Kürt partisi olduğunu kamuoyuna deklere etmeli ve öyle davranmalıdır. Mecliste bunca Türk partisi varken, DTP'nin istese de Türkiye partisi olma şansı yoktur. O istese de istemese de bir Kürt partisidir. Onlardan beklenen şey, Kürt yurtseverlerinin mi yoksa, işbirlikçilerinin mi partisi olacağına karar vermek ve bunu kamuoyuna deklere etmektir.

Oluşturulacak birliğin kapısı, ulusal hainler hariç, tüm Kürtlere açık olmalıdır. Birlik, tüm Kürt parti, sivil toplum örgütü ve bireylere eşit ve dostça bir mesafede durmalıdır. Birlik çalışmaları, çoğulcu, demokratik, katılımcı, paylaşımcı bir anlayışla yürütülmelidir.

Yukarıda belirtilen stratejik ilke nedeniyle, Kürt halkının özgürlüğü ve mutluluğu için çaba gösteren Kürt parti ve sivil toplum kurumlarının iş ve güç birliği içinde olması gerekir. Kuzey Kürdistan parçasındaki parti, sivil toplum kurumu ve toplumda saygınlığı olan bireylerin önce kuzey parçasında, güçlü ve kalıcı ulusal bir birliğin oluşturulması konusunda özendirici bir rol oynaması gerekir.

Kuzey Kürdistan'da oluşacak böylesi bir birlik, diğer parçalardaki ulusalcı güçlerle, Kürdistan genelinde etkili olacak makro bir ulusal birlik sağlayabilir. Böylesine güçlü bir birlik Kürtleri, hem bölge, hem de dünya sorunlarının çözümünde, uluslararası bir güç haline getirir.

Uluslararası hukuk normlarına oturtulmuş bu tür bir Kürt mücadelesi, dünya genelinde onay görecektir, dünya genelinde dostlara sahip olacaktır. Bu durum Kürt sorununu dünyanın en önemli sorunlarından biri haline getirecektir. Böylesine yaygın destek gören bir hareket, kendine yönelecek her saldırıyı göğüsleme şansına sahip olacaktır.

84 yıllık Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi tarihine baktığımızda, bir çok örgüt onlarca önder, Kürt halkının özgürlüğü ve mutluluğu için çalışıp çabaladığını görüyoruz. Önderlerin hataları nedeniyle defalarca yenildik. Kürdistan yakılıp yıkıldı. Kürt önder kadroları aileleriyle birlikte sürgüne yollandılar. Ama Kürt halkı hiç bir zaman, sömürgeci zalimlere teslim olmadı, baş eğmedi. Bu gün de, özgürlüğü için inatla, özveriyle mücadele etmeye devam ediyor. Bu direngenlik, Kürt halkı adına politika yapan kişi ve kurumların en büyük hazinesidir. Bu gün Kürdistan'ın özgürlüğü ve mutluluğu için mücadele edenlerin en büyük güvencesi, Kürt halkının bizzat kendisidir. Bu gücü arkasına alanlar, mutlak zafere ulaşacaktır.

Parlamentar mücadele de, bu genel mücadelenin bir parçasıdır. Burada da en büyük hazinemiz, halkımızın insani ve

ulusal haklarını isteme konusundaki kararlılığıdır. Böylesine güçlü bir dayanak varken, birliği ve kurtuluşu başka yerlerde aramak yanlıştır.

TC'nin kuruluşundan bu güne kadar geçen zaman içinde Türk yöneticileri, Kürtlerin kendi kimlikleriyle parlamento ya girmesine izin vermediler. Kürt halkının 84 yıldan beri sürdürdüğü mücadele sonucunda, artık bu engeli aşma gücüne erişmiş bulunuyor.

Türk yöneticilerinin önüne koyduğu engellemelere karşın, parlamento kapısını aşmaya başlayan Kürt ulusal mücadelesi, yeni tuzaklarla karşı karşıyadır. Bunlardan birisi de Kürt ulusal mücadelesini, ehlileştirerek düzenin kanadı altına almaktır. Türk egemen çevreleri, Kemalist sosyalist, Kemalist Müslüman, Kemalist Alevi, Kemalist feminist gibi, Kemalist Kürt yaratarak, Kürt ulusal mücadelesini, düzenin bir parçası haline getirmeye çalışıyorlar.

Kürt halkının 84 yıldan beri Kemalist düzene karşı yürüttüğü mücadele sonucunda, Kürt ulusal muhalefeti, Türkiye'deki en istikrarlı, en kararlı ve en direngen muhalefeti haline gelmiş bulunuyor. Kısacası Kürt ulusal muhalefeti, kurulu düzeni değişim ve dönüşümlere iten, demokrasinin sınırlarını genişleten, yasa, baskı ve ırkçılığın önüne çıkan, en

...Türk yöneticilerinin önüne koyduğu engellemelere karşın, parlamento kapısını aşmaya başlayan Kürt ulusal mücadelesi, yeni tuzaklarla karşı karşıyadır. Bunlardan birisi de Kürt ulusal mücadelesini, ehlileştirerek düzenin kanadı altına almaktır. Türk egemen çevreleri, Kemalist sosyalist, Kemalist Müslüman, Kemalist Alevi, Kemalist feminist gibi, Kemalist Kürt yaratarak, Kürt ulusal mücadelesini, düzenin bir parçası haline getirmeye çalışıyorlar...

güçlü ve kararlı anti faşist güç haline gelmiştir. Bu muhalefetin elde ettiği kazanımlar sadece Kürtleri değil, Türk işçi sınıfını, Türkiye’de bulunan tüm etnik azınlıkları ve zayıf toplumsal grupları da yararınadır.

Bu nedenlerle, Türkiye’de mevcut olan toplumsal muhalefet gruplarının, Kürt ulusal mücadelesine yandaş olması, desteklemesi gerekir. Zira Kürt ulusal muhalefeti, Türkiye’deki hem devrim ve hem de evrim mücadelesinin lokomotifi haline gelmiştir. Bu lokomotif, vagonları

-toplumsal muhalefet gruplarını-arkasına alarak menzile doğru yol alıyor. Bu lokomotifin gevşeyen bin somununu sıkmak, yağı azalan bir yerine yağ damlatmak, tekerine sokulan bir çubuğu çekip almak, lokomotifin külhanını boşaltmak gibi ufak katkılar, lokomotifin daha iyi çalışıp, daha hızlı yol almasını sağlayacaktır. Sonuçta sadece lokomotif değil, onun alıp götürdüğü vagonlar da menziline, daha çabuk varmış olacaktır. Lokomotifin yavaşlaması veya devre dışı kalması ise, herkese zarar getirecektir.

TBMM'de Kürt olarak değil, ancak Kürtçe konuşan vatandaş olarak yer almanıza müsaade edilebilir

Av. Şehmus ÜLEK

**TEVKURD Yürütme
Kurlu Üyesi**

Kürtler, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ilk kuruluş aşamasında devletin asli unsuru olarak kabul görmüş, Kürt halkının temsilcileri Kürdistan mebusu sıfatı ile Büyük Millet Meclisinde yer almış ve sözde kurtuluş savaşında¹ sonradan kendilerini kurucu irade olarak dayatan ittihatçı kadrolara önemli katkılarda bulunmuşlardır. Kemalist rejimin baş mimarlarından Mustafa Kemal'in Türk Devletinin ilk kuruluş yıllarında Kürtler için bir tür özerklik öngördüğü ve bunu protokollere bağladığı tarihi vesikalarda yer almıştır.²

Ancak yeni Türk Devleti, özellikle Lozan Antlaşması sürecinde Milletler Cemiyeti nezdinde meşruiyet ka-

¹ Türk devletinin ulusal bir kurtuluş savaşı ile kurulduğu hususu tartışmalı olup ayrı bir yazı konusudur.

² Ayşe Hür, Mustafa Kemal ve Kürt Sorunu, Radikal-2, 25 Aralık 2005.

zandıktan ve yeni sınırlarını uluslar arası güvenceye aldıktan sonra önceki tutumunu bütünüyle değiştirmiştir. 1924 Anayasasının 88. maddesinde yer alan "Türkiye ahalisi din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibarıyla (Türk) itlak olunur" hükmü, daha da katılaştırılarak sonraki Anayasaların değişmez hükmü haline gelmiştir. O gün Türkiye ahalisini "vatandaşlık itibarıyla" Türk sa-yan Anayasa hükmü, bugünkü Türk Anayasasının 66. maddesinde yer alan "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk'tür" ifadesi ile vatandaşlığı "ırk" temelli nitelendirmek suretiyle Türk dışında bir ırkı tanımayan bir vatandaşlık anlayışına dönmüştür.

Dolayısıyla Anayasal sistem, Cumhuriyetin kuruluş süreci dışında hiçbir dönemde Kürtlerin kendilerini kimlikleri ile ifade etmelerine olanak sağlamamıştır. Şüphesiz gerek tek parti döneminde gerekse çok partili sistemde Kürt kökenli mebuslar mecliste yer almış; hemen hemen her siyasal partide siyaset yapmışlardır. Ancak bunu etnik kimlikleri ile yapmaları mümkün olmamıştır. Buna rağmen TBMM'de "Türk" kimliği ile yer alan Kürt kökenli siyasetçiler siyasal sistemin işleyişi sırasında sürekli "öteki" olarak kalmış, ayrımcı uygulamalardan kendilerini kurtaramamıştır. Yargılamalar, sürgünler, cezaevleri, devlet bağlantılı çetelerin silahlı infazları Kürt siyasetçilerin değişmez kaderi olmuştur.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bugüne kadar Kürt coğrafyasında özel harp birimlerinin faaliyeti kesintisiz devam etmiş, bu birimlerin ihtiyaç duyduğu her türlü yasal düzenleme ise TBMM'den tereddütsüz geçerek yasalaşmıştır. Takrir-i

Anayasal sistem, Cumhuriyetin kuruluş süreci dışında hiçbir dönemde Kürtlerin kendilerini kimlikleri ile ifade etmelerine olanak sağlamamıştır. Şüphesiz gerek tek parti döneminde gerekse çok partili sistemde Kürt kökenli mebuslar mecliste yer almış; hemen hemen her siyasal partide siyaset yapmışlardır. Ancak bunu etnik kimlikleri ile yapmaları mümkün olmamıştır.

sükun, Sıkıyönetim, Olağanüstü Hal Yönetimleri Kürtler için sürekli ve olağan yönetimler olarak sürdürülmüştür. Bugün de Türk ordusu yüzbinlerce askeriyle Kürt coğrafyasında operasyonlarına devam ediyor.

Kürt sorununun rejim için tehdit düzeyine bağlı veya kimi etkin siyasetçilerin siyasal projeleri çerçevesinde (Özal örneğinde olduğu gibi) konjoktürel olarak açılımlar olmuştur. 1989 Yılında gerçekleşen Paris Kürt Konferansına katıldıkları için partilerinden ihraç edilen Kürt kökenli milletvekillerinin HEP'i kurmaları, 1991 seçimlerinde SHP'den milletvekili seçilen Kürt kökenli milletvekillerinin Kürt kimliğini öne çıkaran Kürtçe yemin girişimleri, ardından SHP'den istifa ederek DEP'i kurmaları yakın geçmişte yaşanan örneklerdir. Ancak bu girişimler rejimin çok sert tepkisi ile karşılaşmış, vekiller apar topar meclisten alınarak cezaevine konmuş, kimisi infaz edilmiş, partileri kapatılmıştır. Böylece Kürt halkının iradesinin TBMM zemininde kendi kimliği ile temsil olanağının olmadığı bir kez daha ispat edilmiştir.

Zaten TBMM'de göreve başlarken "büyük Türk milleti önünde mevcut Anayasal sisteme bağlılık" yemini etmiş iseniz, Anayasal sistemde varlığı kabul edilmeyen Kürt halkı adına herhangi bir mis-

yon üstlenmeye kalktığınızda büyük zorluklarla karşılaşmanız kaçınılmaz olmaktadır. Son seçimlerden sonra oluşan yeni mecliste yer alan MHP lideri Devlet BAHÇELİ'nin DTP'li bağımsız milletvekilleri için sarfettiği **“Kürtçe konuşan vatandaşlarımızla hiçbir sorunumuz yoktur”** ifadesi de aslında bu gerçeğe işaret etmektedir. TBMM’de Kürt olarak değil, ancak **Kürtçe konuşan vatandaş** olarak yer almanıza müsaade edilebilir. Çünkü Anayasa sizi “Türk” olarak tanımlıyor.

Kürt Siyasetinin Açmazları ve Bugün Geldiği Yer

Cari sistem içerisinde Kürtlere kendi kurumlarıyla serbestçe siyaset yapma olanağı verilmemektedir. Anayasal ve yasal mevzuat buna engeldir. Oysa klasik deyişle siyaset sonuç alma sanatıdır. Ayrıca özgürlük mücadelesinde her zemin ve her fırsat en iyi şekilde değerlendirilmek durumundadır. Mücadeleyi aşama aşama örmek, her ileri adımı kalıcılaştırarak kazanıma dönüştürmek gerekir. Hal böyle olunca aşılması oldukça güç ikilemlerle karşı karşıya kalınmaktadır. Çünkü siyaset sonuç alma sanatı olduğu kadar aynı zamanda kazanımları muhafaza etme becerisidir. Özellikle bir halkın özgürlük mücadelesi adına siyaset yapanlar, o halkın geleceğini bloke edecek politikalarından ve angajmanlardan şiddetle kaçınmak zorundadırlar. Özgürlük mücadelesi çözüm konusu olduğunda kişisel ve örgütsel çıkarlar hiçbir şekilde öncelenemez. Aksi durum halka ihanettir.

Bu çerçevede sorunu değerlendirdiğimizde Kürt özgürlük hareketinin legal zemini boş bırakması düşünülemez. Ancak legal zeminde elde edilecek kimi kazanımlar adına ulusal kurumlarımızı kimliksizleştirecek, yozlaştıracak politikaların çözüm olmadığı ayrı bir gerçekliktir. Ayrıca yoğun emek ve kaynak sarfedile-

rek oluşturulan kurumlarımızı kolayca harcama lüksüne de sahip değiliz.

Bu durumda Kürt özgürlük hareketi, kendi ulusal kurumlarıyla ve üstlenilen misyona uygun bir duruşla, temel hedeflerinden taviz vermeden TBMM zemininde yer alamayacağına göre Kürtler nasıl bir tutum takınmalıdır?

Bunun tespiti için öncelikle kimi belirlemelerin yapılması zorunludur: Kürt hareketinin hedefleri çerçevesinde TBMM’nin konumu ve bu zeminden beklentileri; Türk Devletinin Kürt politikası; Güney Kürdistan’daki gelişmeler; bunlara karşı bölge ülkelerinden kaynaklanan tehditler ... Tüm bunlar tek tek ele alınıp sağlıklı değerlendirmeler yapıldıktan sonra ancak gerçekçi bir tutum belirlenebilir. Yine siyasal konumlanışta Kürtler için sorunun nihai çözüm zemininin TBMM olamayacağı gerçeği göz ardı edilmemelidir. Kürt siyasal zemini TBMM değildir ancak TBMM Kürt siyasal zemininin bir parçası olarak değerlendirilebilir. Bu arada Kürt politikasında statükocu resmi söyleme karşı çıkan, değişimden yana politikaları benimseyen kimi Türkiye partilerinde siyaset yapma tercihi de değerlendirilerek en azından ciddiyetle tartışılmalıdır.

Legal alanda siyaset yapan Kürt örgütlerinin karşı karşıya bulundukları temel bir sorun da “güdümlü siyaset” anlayışıdır. Bu alanda siyaset yapanlar bunu mutlaka aşmalı, siyaset üretirken “sahibinin sesi” değil, kendisi veya doğrudan etkileşim içerisinde bulundukları “Kürt halkının sesi” olmak zorundadırlar.

Ayrıca Kürt siyasetçileri sorunun çözümünü de doğru yerde aramalıdır. Geçmişte sosyalist devrimin veya İslam devriminin sorunu çözeceği öngörüsü ile Kürt halkının özgürlük mücadelesini ihmal eden anlayışların yeni versiyonları son dönemlerde tedavüle çıkarılmaya çalışılmaktadır. Çözümü cumhuriyetin de-

mokratikleştirilmesinde arayan, hatta Türk demokrat aydınların öncülüğünde Türk-Kürt demokratik sol ittifakı için çabalarını yoğunlaştıran Kürt aydın(!) girişimlerine tanık oluyoruz. Bu yaklaşım, sömürge kültürünün şekillendirdiği bir ruh halini yansıtmıyorsa ancak basiretsizlik olarak nitelenebilir. Çünkü bu projelerin hiçbirinde Kürt halkına ilişkin ülke ve millet gerçekliği yer almamaktadır ve sorunun siyasal bir sorun olduğu göz ardı edilmektedir.

Dünden bugüne bölgemizde meydana gelen en önemli değişiklik “Güney Kürdistan’daki yapılanma” ve bunun bölge ülkelerinin, dolayısıyla Türkiye’nin siyasetinde yarattığı derin etkilerdir. Son 4-5 yıldır Türk Devleti adeta güneyindeki gelişmelere kilitlenmiş durumdadır. İç politik tutumlar bile güneydeki yapılanmalara endeksli olarak şekillendirilmektedir.

22 Temmuz Seçimleri ve DTP

22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerine Kürt partileri katılmamıştır. Ancak Türkiye partisi olma misyonu ile kurulmuş olan DTP,³ bağımsız adaylarla “Türkiye’ye sözümüz var” sloganı eşliğinde seçimlere katılarak 21 milletvekili çıkarmış ve TBMM’de grup kurmuştur. HEP-DEP-HADEP çizgisinden gelen DTP hareketi 1999 ve 2002 seçimlerinde daha güçlü olduğu halde bağımsız adaylarla seçimlere girmemiştir. 2007 seçimlerinde bu tercihte han-

gi faktörler etkili olmuştur? Bu konunun sağlıklı değerlendirilmesinde yarar vardır. Dünden bugüne bölgemizde meydana gelen en önemli değişiklik “Güney Kürdistan’daki yapılanma” ve bunun bölge ülkelerinin, dolayısıyla Türkiye’nin siyasetinde yarattığı derin etkilerdir. Son 4-5 yıldır Türk Devleti adeta güneyindeki gelişmelere kilitlenmiş durumdadır. İç politik tutumlar bile güneydeki yapılanmalara endeksli olarak şekillendirilmektedir. Bu politikalarda Güneydeki oluşuma kar-

şı tutum, Kerkük referandumu, Kürt liderlerle ilişkiler belirleyici rol oynamaktadır.

Son yıllarda Sayın Mesut Barzani ve Celal Talabani’nin başında bulunduğu Kürt hareketinin Güney Kürdistan’da izlediği etkin ve kuşatıcı politikalar, bunun tüm Kürt coğrafyasına etkileri, Türkiye’deki bir çok çevreyi tedirgin etti. Türk Devleti, sınırları içerisindeki Kürtler üzerinde Barzani’nin etkisinin artmasından kaygılanmaya başladı. Yalçın Küçük’ün şu ifadeleri, Türk siyasetinde etkin

çevrelerin bu konudaki yaklaşımını ortaya koymaktadır: “Türkiye Kürtleri ikiye böldüler. Buna Türkiye Kürtleri ve Barzani Kürtleri diyebiliriz. Apo tehlike değil, asıl tehlike Barzani ve Talabani’dir.”⁴ “Ahmet Türk’ü meclise sokmazken, Barzani yanlısı milletvekillerini unutamayız. Gazeteleri ve televizyonları var. PKK PKK diye diye Barzani’ye devlet kuruyoruz. PKK’yı tasfiye etmeyi istiyoruz, güzel. Ancak bunun en çok Barzani’nin ekmeğine yağ sürmek olduğunu bilmek zorundayız.”⁴

Bu çerçevede DTP’nin zamanlama itibariyle geçmiş politikasını değiştirerek

³ Yalçın Küçük “Putları Yıkıyorum, Önsözler I”, İthaki Yayınları, İstanbul 2004

⁴ <http://www.haber10.com/haber/56150/>

bağımsız adaylarla seçime girmesini değerlendirdiğimizde; bunun "Güney Kürdistan liderliğinin kuşatıcı politikasının etkilerini kırmaya, "Türkiye Kürdünü" öne çıkarmaya yönelik Türk Devleti'nin bir operasyonu" olduğu düşünülebilir. Seçim sürecinde ve öncesinde DTP yöneticilerinin ve milletvekili adaylarının genel olarak Türk devletinin üniter yapısına bağlılık vurgusunu öne çıkaran, (Leyla Zana'nın söylemlerini ayrı değerlendirmek gerektiği kanaatindeyim) Kemalist söylemlerle örtüşen beyanları da bu teze destek vermiştir. Benzer söylemler Abdullah Öcalan tarafından avukatları üzerinden uzunca bir süredir kamuoyuna taşınmakta, PKK yayınlarında da yer almaktadır. "Önderlik bunu şöyle tanımladı: "İki Kürt vardır: Apo Kürdü ve Barzani Kürdü." Barzani Kürdü ayrı, Apo Kürdü ise ayrı bir topluluktur. Bunlar ayrı karakterler taşırlar." ⁵

Türk Devleti DTP'ye bu şekilde bir misyon biçse bile, DTP tabanının hissiyatı, Kürt halkının DTP'ye bakışı böyle değildir. DTP'lilerin üniter yapıya bağlılığı öne çıkaran, Türkiye partisi olduklarına ilişkin söylemlerine rağmen Kürt halkı DTP'yi Kürt partisi olarak ve Kürt halkının en azından bir kesiminin temsilcileri olarak görmeye devam etmektedir. Aslında hem Kürt halkındaki hem de Türk halkındaki algı bu şekildedir. Dolayısıyla DTP'li vekiller, kaçınamayacakları bir misyonu üstlenmiş durumdadırlar

Bu misyonun gerçekleştirilebilmesi her şeyden önce Kürt halkının ulusal taleplerine uygun hedefleri tanımlayan ve çözüm getiren siyasal projelere sahip olmayı gerektirmektedir. Kürt ulusal güçlerinin elbirliği ile bu projeleri oluşturmala-

rı zorunludur. TBMM çözümün mutlak adresi değildir ancak çözüme kapı aralayan ve Kürtlerin muhataplarını çözüme yönlendiren bir zemin olarak değerlendirilebilir. Özellikle yeni bir sivil anayasa yapmak da bu meclisin gündeminde yer alıyorken TBMM'deki Kürt vekillere büyük sorumluluk düşmektedir. İnsan hakları ve özgürlüklerin geliştirilmesi, bölgenin ekonomik kaynaklarının yüzyıllardır ihmal edilen Kürt halkının çıkarına kullanılması için çaba sarf edilmesi, Kürt halkına yönelik asimilasyoncu politikaların etkilerini azaltacak çalışmalar, Kürt halkının kültürel ve tarihsel mirasının korunması ve geliştirilmesi ve daha birçok çalışma önlerinde durmaktadır.

Kürt vekiller kendilerini TBMM'ye hapsedmemeli, Kürt halkı ile diyalogun adresi olmalı; meclis zeminindeki muhalefeti halka taşıyan, halkın taleplerini de meclise taşıyan bir fonksiyon icra etmelidir. Ancak bunun için Kürt halkı ile, halkın değerleri ile barışık olmak gerekiyor. Maalesef DTP kadroları ve meclise gönderdiği vekiller bundan yoksundur. Bunlar zaman zaman Kemalizmin Kürdi versiyonunu savunur pozisyonlara girerek Kürt halkı ile aralarındaki mesafeyi derinleştirmektedirler.

TBMM'deki Kürt muhalefeti, Güney Kürdistan liderliğinin tüm Kürtleri kuşatıcı politikalarına karşılık vermeli; güney Kürdistan'a karşı geliştirilecek düşmanca politikalara karşı ulusal sorumluluk bilinci ile hareket etmelidir. Çünkü Kürt coğrafyasının diğer parçalarındaki Kürtler "Türk vatandaşlarının soydaşı" söyleminin ötesinde değerlendirilmelidir. Üstlendikleri misyonu misak-ı milli ile sınırlamayan bir politika geliştirmelidir.

⁵ Serxwebun, Ekim-2002, Yıl: 21 Sayı: 250 "Apocu Olmak Her Gün Yeniden Gençleşmektir"

Bıçak sırtında yol yürümek

Bayram BOZYEL

TBMM'nin Yapısı ve Kürtlerin Temsil Yanılsaması

Geçmişte Kürt hareketi bakımından parlamenter mücadeleye ilişkin tartışmalar daha çok teorik düzeyle sınırlı bir sorun oluşturuyordu. 1990 lı yıllardan itibaren ise bu konu pratik boyutlarıyla güncellik ve önem kazanmaya başladı. HEP-DEP deneyiminin parlamentoya yansımaları Kürt hareketi bakımından birçok yönüyle ilk sayılır. Bağımsız adaylarla 22 Temmuz 2007 seçimine giren DTP'nin TBMM'de bir grup olarak yer alması, konunun bundan böyle daha bir güncellik ve önem kazanacağına işaretidir.

Konunun bugününe ve geleceğine ilişkin boyutları-

na değinmeden önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne, özel olarak da TBMM'ne ilişkin birkaç hatırlatmada bulunmakta fayda var.

TBMM, başka bir ifade ile parlamento formel olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin en üst ve yetkili organıdır; milletin iradesi, ulusal egemenlik kavramları orada hayat bulur. Yasama ve yürütme fonksiyonları o çatı altında gerçekleşir. Sistem meşruiyetini oradan alır. Bağımsız yargı bile hukukunu parlamentodan, onun yasama işlevinden alır.

Bu çerçeveden bakıldığında meclisin, genel olarak sistemin, özel olarak da Kürt sorununun ve Kürdistan'ın yüzyıllık sömürge statüsünün kaynağı ve mimarı olduğunu söylemek mümkün.

Ancak bu tespit belirli bir dereceye kadar doğrudur, ya da doğruluk derecesi sınırlı, söylem düzeyinde bu böyledir.

Birincisi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu eliti olan askeri kesim ve daha sonraki süreçte de TSK, hiçbir zaman TBMM'nin kurumsal olarak ülkeyi tek başına yönetmesine izin vermedi. Sistemin ve dolayısıyla meclisin kurucu gücü olarak ordu, egemenlik ayrıcalığını elinden bırakmadı, istediğinde yazboz tahtası gibi meclis ile oynadı, onu dağıtıp topladı. Askeri kesimin ülkeyi yönetmesinde, denilebilir ki, TBMM bir kamuflej ve örtü olarak kullanıldı.

Türkiye'de işlerin bu düzeyde sakat gitmesinin en büyük nedenlerinden birisi de budur zaten.

Öte yandan bütün ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de parlamento tek egemenlik aygıtı değil.

...Meclisin, genel olarak sistemin, özel olarak da Kürt sorununun ve Kürdistan'ın yüzyıllık sömürge statüsünün kaynağı ve mimarı olduğunu söylemek mümkün.

Ancak bu tespit belirli bir dereceye kadar doğrudur, ya da doğruluk derecesi sınırlı, söylem düzeyinde bu böyledir.

Birincisi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu eliti olan askeri kesim ve daha sonraki süreçte de TSK, hiçbir zaman TBMM'nin kurumsal olarak ülkeyi tek başına yönetmesine izin vermedi...

Özellikle Kürt halkına karşı uygulanan sömürgeci ve ırkçı politikaların hayat bulmasında parlamentonun yanı sıra yargı, basın ve yayın organları, eğitim kurumları, üniversiteler hatta dini kurumlar etkin birer misyoner rolünü oynadı, oynuyor. Bu nedenle, sistemin şekillenmesinde TBMM'nin oynadığı role bir ihtiyat payı ile yaklaşmakta fayda var.

Konumuz açısından önemli olan esas sorun TBMM şahsında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin niteliği ve Kürt halkına yaklaşım sorunudur. Buna ilişkin olarak özetle söylenecek şey; bu devletin ırk temeli, somut olarak da Türklüğe dayalı tekçi bir yapıya sahip oluşudur. Devletin bu niteliği geçmiş bütün anayasalarda ve şimdiki açıkça ifade edilmiştir. Bu zihniyete göre Türkiye'de Kürt halkı diye bir gerçeklik yoktur, Türkiye sınırları içinde yaşayan herkes Türk sayılmaktadır. Yaklaşım böyle olunca sistemin bütün aygıtlarının bu doğrultuda çalışması ve karşı çıkışların şiddetle bastırılması kaçınılmazdır.

Özetle, Kürt varlığı diye bir olguyu tanımayan bir konsept bakımından Kürtlerin parlamentoya yansımaları diye bir sorundan da söz etmek abesle iştigal olur.

TBMM, zaten 2. Dünya Savaşı ertesine kadar tek partili ve tek şefli olmayı aşamadı. Koşullar çok partili sisteme geçmeyi zorladığı zaman bile Kürtlerin temsili bakımından bir şey değişmedi. Yine de değişen iki şey oldu. Birincisi düzen partileri oy deposu olarak Kürtleri önemsemeye ve buna uygun taktikler geliştirmeye başladılar. İkincisi ise düzen partileri üzerindeki Kürt oy potansiyelinin yanı sıra Kürt hareketinin ileri gelen aileleri parlamentoya taşınarak Kürtlerin sistemle entegrasyonunda yeni bir aşamaya geçildi.

O günden bugüne Kürtlerin parlamentoda temsil edildiği, bakan olduğu, hatta cumhurbaşkanı olarak bile seçilebildiği yönünde müthiş bir propaganda ve yalan çarkı işletildi ve hala da işletiliyor. Çok şükür, bu yalan çarkı iç ve dış kamuoyunda iflas etmiş durumda ve artık bu yalana inanan pek yok gibi

TBMM'ne dışarıdan, daha doğrusu sistem dışından müdahale edildiği en anlamlı dönem TİP'in 1965 yılında 15 milletvekili ile parlamentoya girdiği dönemdir. Milli şef İsmet İnönü'nün 'TİP'in parlamentoya şahsiyet kazandırdığı' yönündeki tespiti bu yönüyle önlüdür.

Bıçak Sirtında Bir Yol, Parlamenter Mücadele

Kürtlerin varlığını red ve inkar eden bir sistemin Kürtlerin kendi kimlikleriyle Parlamentoya yansımalarına tahammül etmeyeceği açık. 1991 seçiminde SHP listelerinden meclise giren Kürt milletvekillerinin başlarına neler getirdiğini kamuoyu iyi biliyor. Parlamentoya gidilen yolda döşenen engeller bir yana, Kürtlerin kendi kimlikleriyle mecliste neler yapabileceklerine ilişkin haklı kaygılar az değil.

Buna rağmen sistemin diğer kurumları gibi meclisi de etkilemek, bütün güç-

lüklerine rağmen meclis platformunu kullanmak imkansız değil. Egemen sınıfın ya da anlayışın yönetme aygıtı olan meclisi donmuş, dışarıdaki gelişmelerden etkilenmeyen bir kurum olarak görmemeli.

Bir bütün olarak devlet aygıtının, özel olarak da meclisin ülkedeki güçler dengisinin, toplumsal gelişmelerin ağırlığından etkilenmemesi düşünülemez. Toplumsal muhalefetin yükseldiği, kitlelerin değişim için sistemi zorladığı dönemlerde parlamentoda olmazsanız bile onu etkilemek mümkün. Parlamento dışı muhalefetin desteğini arkasına almış bir meclis grubu ile parlamentoyu, giderek sistemi daha çok etkilemenin sayılamayacak kadar avantajları var.

Bu çerçevede, Kürtlerin 1960'lı ve 1975 li yıllarda Irak'ta yaşadıkları deneyimler irdelenmeye değer. Her ikisinde de hareketin kazandığı ivme ve elbette merkezi yönetimin tutumuna bağlı olarak, Irak Kürtleri merkezi Bağdat meclisinde yer almakta ve süreci etkilemekte tereddüt etmediler.

Bu açıdan bakıldığında genel olarak demokratik muhalefetin, özelde de Kürt hareketinin meclise sırtını dönmesi, bu alanı egemen güçlere terk etmesi düşünülemez. Sömürgeci şoven güçlerin bütün politik alanları ve aygıtları Kürt halkına sıkı sıkıya kapattığı düşünülürse, Kürt ulusal demokratik güçlerin, tersine, bu alanlara girmek ve etkilemek için bütün fırsatlardan faydalanmaya yönelmesi kadar doğal bir şey olamaz. Boykotçu ve redçi bir anlayışın hem kolay hem risksiz bir yol olduğuna kuşku yok.

Öte yandan meclis platformunu kullanmanın öneminden söz etmek, buradan kaynaklı tehlikeleri göz ardı etmek anlamına gelmez.

Sömürgeci sistemin meclis dışında ve içinde Kürt ulusal demokratik güçlerin önüne çektiği setler ve engeller düşünüldüğünde bu alanı kullanmanın aynı za-

manda ne kadar zor olduğu ortada. Ege-men anlayış öncelikle Kürtlerin meclise yansımalarını engellemek, değilse susturmak ve etkisiz kılmak için bütün psikolojik ve fiziki yöntemlere başvurmakta. Bu ise çoğu zaman meclise Kürtler adına girenleri eğilip bükülmeye, orayı kullanmak adına ilkelerinden vazgeçmeye ve giderek şekilsiz olmaya zorlar. Bir noktadan sonra ise Kürtleri temsil diye bir olay pratikte ortadan kalkar. Üstelik, 'Kürtler mecliste temsil ediliyor' söylemi adı altında Kürt temsilcilerini sindirip şekilsizleştirmek daha da tehlikeli bir durum. Son tahlilde Kürt hareketi, parlamentoda kalmak ve burayı kullanmak adına ilkelerinden vazgeçmek, davanın içini boşaltmak gibi bir tehlikeye maruz kalabilir. Biz parlamentoyu kullandığımızı düşünürken, parlamentonun Kürt hareketini ehlileştirerek esir alması ve onu rayından saptırması riskine karşı uyanık davranmalı.

Bir Yozlaştırıcı Eğilim Olarak Parlamenterist Eğilim

Geçmişte parlamenter mücadeleyi red etme anlayışından farklı olarak, gelinen aşamada Kürt hareketinde ve kadrolarında aşırı bir parlamenter eğilimden söz etmek mümkün. Dava bilinci ve idealist anlayış yerini giderek günü birlik anlayışlara, ölçsüz bir pragmatizme ve giderek yozlaşmış eğilimlere bırakmaktadır. Öyle ki, Kürt hareketinin bazıları tarafından bir siyasi sektör olarak görülmeye başlandığını söylemek mümkün. Bu ise geçmiş yüzyıl aşkın bir davanın,

bir halkın kutsal özgürlük idealinin, Kürtler bakımından demokratik, onurlu bir gelecek beklentisinin yozlaşması, karartılması ve içeriğinin boşaltılması demek. Koca bir halkın bin bir emekle döşenmiş mücadele birikiminin siyasi rantı tahvil edilmesinin yol açacağı çürümeden söz etmeye gerek yok.

Öte yandan Kürt kadrolarında mevcut başka bir eğilimden daha söz etmek mümkün. Bu da düzen partileri içine girecek mecliste Kürtler lehine çalışma yürütme anlayışıdır. Oysa düzen partileri içinde Kürt halkı adına iyi şeyler yapmanın mümkün olmadığı deneylerle sabittir. Düzen partileri vasıtasıyla eş dost için yapılacak şeyler vardır elbet. Ancak bu kanalda Kürtler için bir şeyler yapılacağını düşünmek saflık değilse, kurnazlıktan başka bir şey değil.

Kürtler, Kürt olarak, kendi kimlik, duruş ve ilkeleriyle meclise girmeyi ve orada dik durmayı başardıkları oranda bir

Kürtler, Kürt olarak, kendi kimlik, duruş ve ilkeleriyle meclise girmeyi ve orada dik durmayı başardıkları oranda bir şeyler yapabilirler. 1989 yılında SHP içinde Kürt milletvekillerinin karşı karşıya kaldıkları durum Kürtlerin en iyi durumda bile düzen partileri içinde neler yapabildiklerini, daha doğrusu yapamayacaklarının bir örneği. Kendilerini düzen partilerini kullanacak kadar akıllı ve kurnaz, düzen partilerini ise kendilerini 'kürtçü-bölücü'lere kullandıracak kadar ahmak sayanların zekalarından olmasa bile niyetlerinden şüphelenmek için çokça sebep var...

şeyler yapabilirler. 1989 yılında SHP içinde Kürt milletvekillerinin karşı karşıya kaldıkları durum Kürtlerin en iyi durumda bile düzen partileri içinde neler yapabildiklerini, daha doğrusu yapamayacaklarının bir örneği. Kendilerini düzen partilerini kullanacak kadar akıllı ve kurnaz, düzen partilerini ise kendilerini 'kürtçü-bölücü'lere kullandırtacak kadar ahmak sayanların zekalarından olmasa bile niyetlerinden şüphelenmek için çokça sebep var.

Yeni Dönemde DTP Grubu

22 Temmuz 2007 tarihli seçimde DTP'nin bağımsız adaylarla mecliste bir grup oluşturması demokratik Kürt hareketi bakımından yeni bir durum sayılır.

Kürtlerin bir grup milletvekili ile meclise yansımalarının bir etkisinin olacağı muhakkak. Ancak bu etkinin olumlu olması kadar negatif sonuçlar doğurması da ihtimal dışı değil.

Şunu hemen belirtelim ki siyasette ilkeli duruşla esnek ve politik davranma birbirini dışılayan şeyler değil.

DTP grubunun başarı şansı her şeyden önce onun ilkeli, programlı ve tutarlı duruş sergilemesinden geçiyor. O zaman da; DTP'nin Kürt sorununa ve Türkiye'nin demokratikleşmesine ilişkin derli toplu bir programı ve yol haritası var mı diye, insanın aklına bir soru geliyor.

Ve daha başka sorular...

DTP grubunun, izlediği politikalarda referansları, toplumsal ve siyasal müttefikleri kimlerdir?

Ya da DTP grubunun kendine özgü bir siyasi aklı ve iradesi var mıdır, yoksa onlar orada görevli, emanetçi birer görevli gibi mi davranacaklardır?

DTP grubu, mecliste temsil edilen diğer partilerdeki değişime eğilimli güçlerle iyi, uyumlu ve dengeli bir ilişki yakalayabilecek mi?

DTP grubu, Avrupa Birliği çevreleriyle Kürt sorunu ve demokrasi perspektifinde etkili bir işbirliği ve diyalogu gerçekleştirebilecek mi?

Bizim açımızdan sorun, DTP grubuna önyargılı davranmak ya da onlara karşı kaba bir muhalefet yürütmek değil. Yaptığımız tek şey gerçekçi ve objektif bir durum tespitinde bulunmaktır. DTP grubuna ilişkin iyi niyetli beklentilerimizi korumak ayrı bir şey, bu grubun kapasitesi, temsil ettiği siyasi geleneğin dünü, bugünü ve geleceğine ilişkin objektif değerlendirmede bulunmak başka bir şey.

Unutmamalıyız ki siyasette her bir durum tespitinin bir gereği vardır.

DTP grubuna fazladan iyimser bir yaklaşım haklı olarak bir beklenti, olumlu şeyler yapma beklentisini ve giderek rehaveti öngörür.

DTP'ye eleştirel ve ihtiyatlı yaklaşım ise kendi içinde bir sorumluluk ve görev bilinci gerektirir.

Hiç şüphesiz, DTP grubu meclisin yaşama fonksiyonuna etkin bir katkıda bulunabilir, Türkiye gündeminin oluşmasında taraf olabilir, sistemin Kürtlere ilişkin kimi tabularının kırılmasına katkıda bulunabilir. Böyle olmasını kim istemez?

Tersine, bir sürecin boşa tüketilmesi, onlar şahsında Kürt halkının rencide edilmesi, Kürt davasının ehlileştirilmesi ve sulandırılması da olası tehlikeler arasında. Elbette bu grubun başarılı olması için iyi niyetli destek ve çabalar esirgenmemeli. Ancak sonucu belirleyecek bizlerin iyi niyetli çabaları değil, onların ufuk ve kapasiteleridir.

Üstelik sabah akşam DTP'ye ve onun meclis grubuna akıl vermenin bir anlamı yok. Çünkü bu dostlarımızın kendi dışındakilerin önerilerine ve düşüncelerine önem verme ve dinleme gibi bir sorunları dün de yoktu, bugün de yok. Onların kıbelleri, nereye kulak verdikleri belli.

O halde şunu belirtmeli.

Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununda ciddi mevzilerin elde edilmesi için önümüzde daha uzun bir yol var. Bu yol bakımından DTP grubuna ve arkasındaki anlayışa fazla bir misyon yüklemek hem gerçekçi değil, hem de kendimizi inkar anlamına gelir. Evet, bir gözümüz DTP grubu üzerinde olsun, ama, bu işin esas olarak bu anlayışla bir yere varamayacağı ve bu iş için adamakıl-

lı, ilkeli, çağdaş, demokrat bir politik hat-
tın güçlendirilip bu işe müdahalesinden
geçtiği unutulmamalı. Ben, DTP'nin bi-
zim öğütlerimizden çok, politik gücümü-
ze, ulusal demokratik birikim ve etkinliği-
mize bakacağını düşünüyorum. DTP'nin
iyi şeyler yapmasını istiyorsak, etkin bir
siyasi alternatifin yaratılması için iyi şey-
ler yapalım. Bu, DTP'ye verdiğimiz öğüt-
lerden daha çok yararlı olacak.

23.08.2007

PSK;

1 Eylül Dünya Barış Günü Kutlu Olsun

Dünyamızın hemen her bölgesinde devam eden savaşların, etnik boğazlaşmaların ve terörün yükselen dumanları arasında ısrarla sürdürülen barış mücadelesi, bugün de önemini koruyor.

Devletlerin daha büyük ordular kurma, daha amansız kitle imha silahlarına sahip olma yarışları küresel bir barış için insanlığın kat etmesi gereken daha uzun bir yolun olduğunu gösteriyor.

Çok iyi biliniyor ki; din, mezhep, ırk, milliyet, grup vb adlar maske yapılarak başlatılan ve sürdürülen savaşların altında yatan tek neden emperyalist, sömürgeci çıkarlardır.

İki dünya savaşının, insanlığı felaketin sınırına getirmesinden ders almayan güçler, çıkarları uğruna dünyayı bir nükleer savaşın eşiğine dek taşımaktan geri durmadılar.

Bugün de, hemen her bölgede süren savaşlar, insanlığın vicdanını kanatmaya devam ediyor.

Bölgemizde de aralıksız olarak sürdürülen savaşlar yüz binlerce insanın yaşamını yitirmesine, milyonlarca insanın acı çekmesine neden oluyor.

Ortadoğu, bölgede bulunan yeraltı zenginlikleri nedeniyle dünya emperyalist güçlerinin müdahalelerine, bölgedeki ge-

rici devletlerin birbirleriyle savaşmalarına sahne olmaya devam ediyor.

Bölge devletleri sorunlarını barışçı yöntemlerle, uzlaşmalarla çözmek yerine çatışmayı, gerilimi sürdürüyorlar.

Bu nedenle savaş, şiddet ve terör eksik olmuyor.

Her savaş, bir başka savaşın tohumlarını taşıyor.

İsrail-Filistin savaşı genişleyerek komşu ülkeleri de içine alıyor.

Yıllarca Irakla savaşan İran atom bombası edinme çabasını artırıyor.

Parçalanmanın eşiğine gelen Irak ise kan içinde...

Irak halklarına yıllarca kan kusturan Saddam rejimi devrildi.

Ancak özellikle bölgedeki sömürgeci devletlerin müdahalesi ile barışın tesisi, federal bir Irak'ın inşası engellenmeye çalışılıyor.

Sömürgeci bölge devletleri Irak sınırları içerisinde Federe bir Kürt bölgesinin oluşmasına tahammül edemiyorlar, bu güvenli bölgeyi istikrarsızlaştırmak için yoğun çaba harcıyorlar.

Daha dün Şengal' de, 800'ü aşkın Yezidi Kürdün ölmesine neden olan terör saldırılarının arkasında da, bu çabalar bulunuyor.

Şiddet politikalarında ısrar çıkmaz bir sokaktır, Saddam rejiminin sonu bu konuda derslerle doludur.

Sorunları çağdaş, akılcı ve barışçı bir şekilde çözmek yerine savaşa, şiddetle, terörle sonuç alacaklarını sananlar her zaman hüsrana uğramışlardır.

Türkiye’de de Kürt sorununun inkar edilmesi, Kürt halkının taleplerinin şiddetle, kanla savaşa bastırılması geleneği devam ediyor.

Kürtlerin Irak’ta bile özgürlüğe kavuşmasına tahammül edemeyen Türkiye büyük bir orduyu sınırlara yığmış bulunuyor.

Kürtlere haklarını vermemek için militarizmi güçlendiren rejim, kendi halkının refahını ve ülkenin demokratikleşmesini engelliyor..

Son 20 yılda sürdürülen kirli savaş da göstermiştir ki; savaş sorunları çözmekte, daha da büyümekten başka işe

yaramamaktadır.

Herkes, Türkiye’nin gelişmesi, uygar dünya ile bütünleşmesi için kalıcı bir barışın tesis edilmesi gerektiğini kavramalıdır.

Bunun en önemli şartı; Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümünün kanallarının açılmasıdır.

Türkiye’nin çıkarı, komşularıyla, özellikle yeniden yapılanan Irak’la iyi geçinmekte, Güney Kürdistan yönetimiyle uygarca, kendi sınırları içindeki 20 milyon Kürdün duygularını da hesaplayarak dostça ilişkiler geliştirilmesindedir.

Türkiye’nin çıkarı, ülke içinde savaşı sürdürmekte, sonu gelmez, sonuçsuz operasyonlarda değil, gücünü demokratikleşmeye ve uygar dünya ile bütünleşmeye yöneltmesindedir.

Dünya Barış, Günü Kutlu Olsun.

1 Eylül 2007

Kürdistan Sosyalist Partisi

Dîjayetiya Nu ya Komara Îslamiya Îranê Derheqa Hikumet û Zaxmetkeşên Kurdistanê

Ev e du hefte ye, Komara Îslamiya Îranê, bi bahaneyê, ku hinek dijberê xwe li ser tixuban hene, hêzekê mezin aniye ser sinor. Her usa Supayê Pasdarên Îranê, ragihandinek belav kiriye û têda gefa gundiyên ser sinir xwariye. Di belavoka Supayê Pasdaran da, ji gundiyan tê xwastinê, ji bona ku nekevin bîr topbaran û katyoşabaran û bombebaran he-wayî, mal û zewiyên xwe bi cî behelin. Paş gef xwarîna hanê, Komara Îslamiya Îranê, di 23'ê meha Tebaxa sala 2007'an da dest bi topbaran û bombebaran kirina Herêmên Xîrîrê Lolan, Qendîl, Başmax û çend heremên din yên li ser tixubê kiriye. Di encama topbaran û bombebaranê hanê da, hinek xalkê gundan necar mane, ku mal û zewiyên xwe bi cî behelin. Gelek zirarên malî heta ziyane canî li gundiyan ketiye.

Ev cara yêka nine, ku gundiyên li ser ti-

xubên Kurdistanê dikevî ber êrîşa dijminên netewa me. Komara Îslamî di sala 1992'an da jî, bi top û katyoşa êrîş kirî bû ser herêma tixubên Qendîlê. Ji ber êrîşa hanê gelek gundiyên ve herêmê avare û derbeder bûn. Rejîma BAAS jî di dema deshilatdariya xwe da, hezaran gundê Kurdistanê vîran kir û dehan hezar kes jî bûne qurbanên enfalan.

Komara Îslamiya Îranê, bi vê karê xwe ya dij-mirovî, nişan dide, ku qîma xwe têne aloz kirina asayîşa Îraqê bi piştgiri kirina teroristan ve, nayne. Destê xwe di kar û barên vê walatê da verdide. Ji aliyê din Komara Îslamiya Îranê bi êrîşa xwe ya leşkerî û topbaranê va, dijayetiya xwe derheqa Kurdên hêla dinê ya sinoran eşkere dike û dibe sedema şewî-tandina wan zêvî û baxan, ku gundiyan paş ruxana rejîma Saddam, bi keda xwe avadan kiri bûn. Zêvî û baxên li ser si-

norê carekê dinê bi alava çekên rejîma Komara Îslamî ve têne şewitandinê.

Em êrîşa hanê ya neheqê mehkum dikin û hemderdiya xwe pêşkeşê gundiyên vê herêmê dikin. Em ji Yekitiya Miletan, ji welatên demokratan, ji rêxistin û sazîyên mirovdostan, ji hemû azadixwazên cihanê daxwaz dikin, ku li hemberê êrîşa hanê bê deng nebin, zext bikine li ser rejîma Îslamiya Îranê, daku hêzên êrîşker û cinayetkarên xwe ji tixuban bikişîne û dev jê topbarana herêma hanê berde.

26.08.2007

Hizba Demokrata Kurdistanê Îranê;
Partiya Sosyalîsta Kurdistan-PSK;
Partiya Demokrata Kurdistan-PDK (Bakur);
Partî Demokratê Kurd Li Surî (Elpartî);
Partiya Peşverûya Demokrata Kurd Li Surî;
Partiya Yêkitî Demokratê Kurd Li Surî;
Partiya Welatparêzên Demokratên Kurdistan-PWD;
Partiya Azadî Kurd Li Surî;
Partiya Yekitiya Kurd Li Suriyê,
Rêkevtina Demokrata Kurd li Surî;
Partî Azadî Kurdistan-PAK;
Sazumana Xebata Kurdistanê Îranê.

D. ÎZOLÎ

Ferheng

D. Îzoli

FERHENG

Kurdî - Tirkî
Tirkî - Kurdî

Çapa Pêncemîn

Weşanên
DENG

Weşanên DENG